Ідучы на выбары, напрамак — FJN бяры

„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 5 (101) БЕЛАСТОК, 2 ЛЮТАГА 1958 г. ГОД III

ВІТАУТ САПОЦЬКА
1-шы сакратар КП ПЗПР у Гайнаўцы

Некаторыя пытанні Гайнаўскага павета перад выбарамі

Сяляне і рабочыя Гайнаўскага павета вельмі жыва дыскутавалі над кандыдатамі ў нарадовыя рады. Агульна, адбылося тут каля 140 кансультацыйных сходаў, на якіх выбаршчыкі вылучалі кандыдатаў, карыстаючыся вялікім даверам і паважаннем.

Вельмі дакладна аналізавана вылучаныя кандыдатуры. Напрыклад: у ГРН — Кляшчэлі, выбаршчыкі звярнулі ўвагу на тое, што сярод вылучаных кандыдатаў замнога служачых з выбарчага ўчастка № 1.

Асаблівае месца ў спрэчках займала пытанне грамадскага становішча кандыдатаў. Шырокія спрэчкі і ахарактарызоўка паасобных кандыдатур дазволілі камітэту Фронта адзінства народа выбраць самых найлепшых кандыдатаў. Зменена шмат праектаваных кандыдатур: 247 асоб, выбрана з сярод насельніцтва падчас кансультацыі, што складае больш чым 1/3 праектаваных.

Спрэчкі не абмяжоўваліся да ацэнкі кандыдатаў. Асноўнай праблемай была дагэтуляшняя праца нарадовых рад і план працы на будучыню. Выбаршчыкі радзілі над тым, як палепшыць метады працы рад для павышэння жыццёвага ўзроўню насельніцтва. Падчас сходаў і сустрэч з выбаршчыкамі кандыдаты не стараліся шмат чаго абяцаць. Яны супольна з насельніцтвам абмяркоўвалі, як паправіць культурны і матэрыяльны ўзровень жыцця, бяручы пад увагу існуючыя магчымасці.

У мінулым, хоць і былі некаторыя недахопы, аднак грамадскасць павета ганарыцца тым, што зроблена. Грамадскасць вельмі дацэньвае дапамогу дзяржавы. Аб гэтым сведчаць некаторыя лічбы і факты. На працягу апошніх трох гадоў электрыфікавана 26 вёсак (агульна пасля вайны электрыфікавана 65 вёсак), радыёфікавана 84 вёсак.

Гайнаўка — невялікая мясціна, пераўтвараецца ў прыгожае мястэчка, а на мейсцы драўляных дамоў вырастае штораз больш светлых, мураваных будынкаў. Грамадскасць павета дацэньваючы цяжкія абставіны ў якіх знаходзілася наша дзяржава, актыўна ўключалася ў працу — арганізавана шмат грамадскіх працоўных абавязацельстваў, грамадскіх чынаў. На працягу трох гадоў грамадскім працоўным абавязацельствам зроблена 64 кілометры дарог. Таксама грамадскім працоўным абавязацельствам рамантавана і будавана школы, асушана многа лугоў і сенажацяў. Вартасць грамадскіх працоўных абавязацельстваў склала 20 мільёнаў злоты. Дзеля таго грамадскасць Гайнаўскага павета не толькі ганарыцца сваімі ўчынкамі, яна мае магчымасць выкарыстання вялікіх рэзерваў у працы на будучыню.

ПРАБЛЕМЫ НАШАГА ПАВЕТА

Пачнем ад вёскі. Узровень гаспадарчага жыцця вёскі значна розніцца ад узроўню жыцця вёсак у іншых паветах. Усё гэта дзеля таго, што яшчэ дагэтуль існуе тут цераспалосіца і шмат неасушаных лугоў і сенажацяў. Затым асноўнай праблемай на бліжэйшую будучыню, з'яўляецца правядзенне камасацыі і класіфікацыі зямлі, меліярацыя лугоў і сенажацяў, адрамантаванне знішчаных дарог і павышэнне культуры апрацоўкі глебы.

Другой важнай праблемай з'яўляецца павышэнне ўзроўню жыцця насельніцтва. Маецца на ўвазе шпарчэйшае развіццё жыллёвага будаўніцтва ў горадзе і на вёсцы, што залежыць ад інвестыцыі пакладзеных як дзяржавай, так і намі самымі і ад калькасці будаўнічых матэрыялаў. Затым, зразумела, трэба як найбольш эканоміць уласных сродкаў, будаваць больш цагельняў (на гэта ёсць вялікія магчымасці), тады, няма сумнення, жыццё насельніцтва значна палепшыцца. Гэта праблемы, якімі новыя выбраныя радныя павінны ў першую чаргу асабліва моцна зацікавіцца.

(Працяг на стар. 2)

СССР і ЗША падпісалі пагадненне аб культурным абмене

27 студзеня г. г. паміж СССР і ЗША падпісана пагадненне па справах культурнага абмену. У пагадненні прадугледжана абмен радыёперадачамі, тэлеперадачамі, кінофільмамі і шырокі абмен у галіне асветы, культуры і тэхнікі на бліжэйшыя два гады.

Ужо ў бліжэйшы час, як падае камюніке аб'яўленае пасля пагаднення, распачнецца рэалізацыя падпісанага. «Калі разыходзіцца аб іншыя справы, як напрыклад, аб непасрэдную камунікацыю паветранымі шляхамі Н'ю-Йорк — Масква — паведамляе камюніке — абмеркавана асноўныя пытанні ў гэтай справе і прадугледжваецца яшчэ далейшыя размовы на гэтую тэму».

Як паведамляе амерыканскі друк, падпісанне пагаднення выклікала вялікую здаволенасць ва ўсіх Злучаных Штатах.

Пачуццё здаволенасці выказаў таксама і прэзідэнт ЗША Эйзенхаўэр.

Музей К. Каліноўскага ў Свіслачы

Як паведамляе «Літаратура і Мастацтва», нядаўна Гродзенскі абласны камітэт партыі і абласны Выканаўчы камітэт дэпутатаў працоўных прынялі рашэнне арганізаваць у Свіслачы музей К. Каліноўскага.

УСІМ, хто прыслаў пажаданні з выпадку выйсця ў свет 100 нумара «Нівы» рэдакцыя складае вялікую падзяку.

У згуртаванасці наша сіла

Народная мудрасць кажа: «Як сіла слабая, то-й доля благая». Гэта ісціна адносіцца не толькі да паасобнага чалавека, яна (як-жа-ж трапна!) падказвае напрамак і для развіцця грамадства.

Адсюль, калі хочам мець лепшую долю, мусім быць сільнымі, бо слабыя людзі, ці грамадства, не здолеюць пабудаваць лепшага жыцця. А жыццё ставіць нас перад строгімі выпрабаваннямі. Каб перамагчы гэтыя выпрабаванні, патрэбная згуртаванасць. У сучасным развіцці грамадства ў адзіночку нічога не зробіш.

Згуртаванасць — гэта і ёсць сіла грамадства. Аб гэтай сіле трэба памятаць, калі будзем выбіраць новыя рады. Тут трэба адкінуць на бок прыватныя адносіны да такога ці іншага кандыдата, а мець толькі на ўвазе справы грамадства, трэба верыць Фронту адзінасці народа, які вылучыў кандыдатаў найлепшых, трэба галасаваць на гэтых кандыдатаў.

Не трэба верыць тым адзінкам, якія паспрабуюць на грамадскай справе пячы сабе печань і будуць падгаварваць да скрэслівання кандыдатаў Фронта адзінасці народа. Гэта цёмныя тыпы і трэба іх гнаць за шыварат.

Толькі усеагульнай падтрымкай кандыдатаў Фронта адзінасці народа створым сабе далейшыя перспектывы гаспадарчага і культурнага развіцця.

Мы, беларусы, цвёрда стаім у абароне заваёў народнай улады, бо народная ўлада дала нам права людзьмі звацца, права, за якое беларусы ад вякоў змагаліся, за якое мучыліся ў санацыйных турмах і Картуз Бярозах, за якое гінулі ў фашыстоўскіх лагерах смерці і на вісельнях.

Родная асвета, развіццё грамадскага і культурнага жыцця, сотні настаўнікаў, інжынераў, лекараў і іншых спецыялістаў — выхадцаў з беларускай вёскі, роўнапраўнасць ва ўсіх галінах жыцця, гэта заваёвы народнай улады, і гэтым самым — нашыя, беларускія.

Такія шырокія ўмовы для ўсебаковага развіцця нашай грамадскасці магла стварыць толькі ўлада працоўных, якая ў сваіх закладзінах не дапускае да нацыянальнай дыскрымінацыі і гарантуе сапраўдную роўнапраўнасць.

Аб гэтым мы пастаянна павінны памятаць, а цяпер, падчас выбараў, калі ідзе рэч аб людзях, якія маюць рэпрэзентаваць народную ўладу, асабліва.

Таму ўсе беларусы, як адзін чалавек, павінны цвёрда стаць за кандыдатамі Фронта адзінасці народа, бо толькі гэтыя кандыдаты могуць рэпрэзентаваць нашыя інтарэсы, бо толькі ім можна даверыць заваёвы народнай улады.

УСЕ ГАЛАСУЕМ НА КАНДЫДАТАУ ФРОНТА АДЗІНАСЦІ НАРОДА!

У Войшкі прыехало кіно. Фота — Рыбінскі

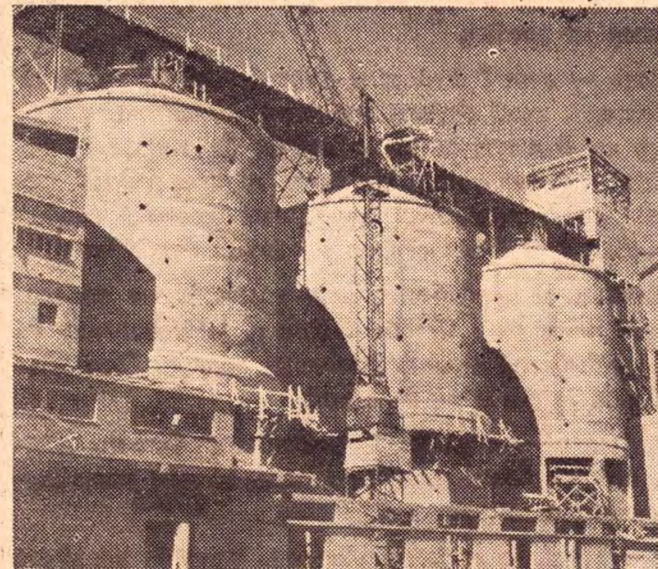
Пастанова аб радах

25 студзеня Сейм ПНР выдаў новую пастанову аб народовых радах.

Уся грамадскасць, а асабліва дзеячы і мясцовая адміністрацыя з вялікім хваляваннем чакалі на гэты дакумент.

Што новае ўнесена пастановай аб народовых радах?

Пастанова гэтая перш-на-перш прыдае радам значна большае значэнне, стварае, як органам улады, шырэйшыя магчымасці кіравання адноснымі аколіцамі, яна з асаблівым адзначэннем падкрэсліае, што грамадскія, павятовыя, гарадскія і ваяводскія рады — гэта органы дзяржаўнай улады працоўнага люду, што яны ў сваёй аколіцы кіруюць і грамадскай, і культурнай, і гаспадарчай дзейнасцю, што да іх належаць усе справы ўлады і адміністрацыі дзяржавы (безагаворачна ў адносінах да іншых органаў).

Самая вялікая ў Польшчы фабрыка натра ў Янікове.
На здымку: сіласныя вежы ў якіх перахоўваецца едкі натр. Фото — ЦАФ

Пастанова пашырае ўпаўнаважванні рад, аддаючы ў іх рукі не толькі новыя галіны гаспадаркі, але і буйнейшыя фінансавыя сродкі і самаадвольнае выкарыстанне іх. Пастанова адкрывае новую крыніцу ўласных даходаў для рад народовых. Дае магчымасць арганізаваць (і кіраваць) уласныя прадпрыемствы, абслугоўваючыя пункты, і гаспадарчыя млыны, распараджацца комунальнымі сродкамі.

Новая пастанова пашырае правы і павышае аўтарытэт раднага. Пашырае абавязкі, акрэслівае адносіны паміж радай, а прэзідыумам, павялічвае ўплыў грамадства на дзейнасць рады. Для ўтрымання пастаянных сувязей паміж грамадскай радай, а вёскай, прынята ўвядзенне асобы солтыса.

Сама пастанова, зразумела, не паправіць нашага жыццёвага ўзроўню, не ліквідуе многіх існуючых клопатаў і недамаганняў, калі ў адміністрацыю рад народовых не прыдуць новыя, больш адпаведныя людзі. Дзеля таго для паляпшэння працы ў дзяржаўнай адміністрацыі ва многіх выпадках будуць праведзены кадравыя перастаўкі служачых.

Пастанову будуць рэалізаваць людзі, рэпрэзентуючыя ўладу, прадстаўнікі народных мас — новыя радныя, якіх выбярэм 2 лютага г. г.

Новая пастанова ставіць перад новавыбранымі радамі, канкрэтныя заданні. У выніку таго, няма прычыны і падставы разважаць, як раней здаралася: «гэта належыць», а гэта «не належыць» да справу вырашаных радай.

Пашырэнне правоў і самастойнасць народовых радаў, разбудзіць ініцыятыву сярод насельніцтва як вёскі, так і горада, а пры тым карысна паўплывае на гаспадараванне ў паасобных мясцовасцях.

М. Б.

1456 беларусаў кандыдатамі ў рады народовыя

На Беласточчыне беларусаў — кандыдатаў маем: у Ваяводскую раду народовую 14, у павятовыя рады 239, а ў грамадскія — 1203.

Якой працы радаў хочуць партыя і выбаршчыкі

(Працяг са стар. 1)

У многіх вёсках і прадпрыемствах рэзка крытыкавана дагэтулешнюю працу радных і прэзідыумаў рад народовых. Многія працаўнікі прэзідыумаў не выконвалі сваіх абавязкаў, што некарысна паўплывала на радных, дзеля чаго і кантакты з насельніцтвам былі вельмі слабыя. Сяляне вёскі Новы - Корнін гаварылі: *«Не здзіўляйцеся таму, што на гэтых кансультацыйных сходах у нас падымаецца такі шум. Толькі цяпер можам сказаць усё тое, што нас хвалюе, бо раней гэтакіх сходаў у нас не было».* Таксама працавалі прэзідыумы і радныя ў іншых мясцовасцях. Выбаршчыкі не хочуць, каб і ў будучыні гэта паўтаралася. Радны павінен радзіць вёсцы і слухаць таго, што вёска радзіць яму.

Аднолькавыя думкі і імкненні насельніцтва і партыі, змаганні за лепшую будучыню «адсунуць» ад кіравання ворагаў нашага ладу і ўсіх тых, што не могуць належна выконваць свае абавязкі. Дзякуючы партыі і высокаму палітычнаму ўзроўню грамадства, у нашым павеце канчаткова ліквідавана праявы нацыяналізма, аб чым сведчыць той факт, што беларусы з палякамі, супольна, дружна абмяркоўвалі свае хваляючыя жыццёвыя праблемы. Выказалі адну супольную мэту — сумленная праца і імкненні будаваць соцыялізм.

Трэба, каб усе паасобныя праявы нацыяналізма былі востра клеймаваны. Чалавек павінен быць ацэнены не паводле нацыянальнага паходжання, а паводле працы, служэння і адносін да існуючага ладу.

Існуюць яшчэ спробы нагонкі на некаторых членаў партыі, асабліва на вёсках, закідаюць ім бздурныя факты, дзеля таго, што яны першыя арганізавалі сельскагаспадарчыя апараты і мабыць рабілі некаторыя памылкі ў сваёй працы. Трэба ведаць, што гэта яны рабілі па загаду партыі. Партыя ёсць і будзе стаяць на чале народа і супольна з народам будаваць соцыялізм. Разыходзіцца толькі аб форму пабудовы соцыялізма—не павінна быць прымушэння.

Пабудаваны соцыялізм павінен быць не чым іншым, як толькі багатым культурным жыццём насельніцтва вёскі і горада. Ці-ж можна тады, абыякава адносіцца да членаў партыі, паніжаць іх аўтарытэт, калі яны пастаянна змагаюцца за тое, каб усім было як найлепш жыць. Змаганне за добрабыт — гэта асноўная мэта насельніцтва нашага павета. Таму, другога лютага, уся грамадскасць павінна аддаць голас на кандыдатаў Фронта адзінасці.

ВІТАЎТ САПОЦЬКА

Усякая ўсячына

Найбольш абжорлівае стварэнне

Найбольш абжорлівым стварэннем лічыцца павук. Ён патрапіць з'есці на снеданне чатыры разы больш, чым сам важыць, на абед дзевяць разоў, а на вячэру трынаццаць разоў больш сваёй вагі. Калі-б чалавек вагой 70 кг з'еў толькі ў палуднанні да сваёй вагі — то патрабаваў-бы 36 цэнтнераў жыўнасці.

Пасылкі праз галубоў

Жыхарка мясцовасці Бротнэй у Англіі, кожную пятніцу з нецярплівасцю чакае на трох галубоў. Гэтыя галубы прыносяць ёй грошы ад мужа, які працуе мулярам у іншых мясцовасцях. Муж не вельмі любіць гадаваць паштовыя галубы, і штотыдзень пасылае праз іх грошы сваёй жонцы.

Што край, то звычай

Найбольш улюбёнай жывёлінай у сырыйскім горадзе Апенно, ёсць авечка. Авечак фарбуюць яскравымі фарбамі і водзяць на шнурочку па горадзе, як сабаку.

Рэкардзіст у ядзе

Англічанін Альберт Гроп'е пабіў рэкорд у ядзе. Ён на працягу гадзіны глынуў 11 1/2 тортаў, размерам невялікага кола ад воза. Папярэдні рэкорд здабыў тым, што за адзін раз з'еў 2 1/2 метры каўбасы.

Шчасце не ў грошах

Адна амерыканская газета правяла анкету сярод найбагатшых амерыканскіх жанчын, на тэму, ці чуюцца яны шчаслівымі. У ліку гэтых жанчын адказ далі, Дарыс Д'юк, якой маёмасць ацэньваецца на 120 мільярдаў франкаў, Эдэсль Форд, — 100 мільярдаў і Доззэ — 80 мільярдаў. Усе гэтыя жанчыны не чуюцца шчаслівымі. Гэтыя «бедныя» жанчыны скардзяцца, што золата, звыкоўныя павозкі, футры і іншыя каштоўнасці ім надаелі і агортвае іх нуда.

«Бедныя» жанчыны не ведаюць, што рабіць з сваімі мільярдамі, у той час, калі мільёны працоўных не маюць што есці.

Мільянер у Парыжы

Французскі праводнык паказваў амерыканскаму мільянеру асаблівасці Парыжа. Аднак нішто не зрабіла ўражання на мільянера. Толькі, калі яны падышлі да вежы Эйфля, амерыканец ажывіўся і захоплена сказаў: — «Вось гэта бы штука, і ў Амерыцы нічога такога не бачыў!».

Каб выкарыстаць гэтае зацікаўленне праводнык пачаў выясняць: — «Гэта вежа была пабудавана ў 1889 г. інжынерам Эйфлям. Яна мае...»

— «Ні, гэтыя глупствы мяне не цікавяць» — нецярпліва спыніў яго мільянер. Вось, скажы мне лепш, колькі нафты выдабываецца пры дапамозе гэтай вежы».

Ахвяры аўтамабіляў

13 верасня 1899 г. згінуў падчас аўтамабільнай катастрофы першы амерыканец. З таго часу па сённяшні дзень у Злучаных Штатах падчас аўтамабільных катастроф згінула больш амерыканскай чым за ўсіх войнах, якія Злучаныя Штаты вялі на працягу 175 гадоў.

Імперыялістычныя планы закабалення арабскіх краін

Барацьба народаў арабскіх краін супроць каланіяльнага іга працягваецца. Яна карыстаецца сімпатыяй і падтрымкай міралюбівых народаў усяго свету. Правалі'ўшаяся ваенная авантура Англіі, Францыі і Ізраіля ў кастрычніку 1956 года супроць Егіпта яшчэ раз пераканаўча сцвердзіла, што імперыялісты ўжо не маюць вялікага ўплыву на народы краін Блізкага і Сярэдняга Усходу, якія імкнуцца да канчатковага вызвалення ад іншаземнага прыгнёту. У сваіх імкненнях яны бачаць падтрымку краін соцыялізма і асабліва Совецкага Саюза.

Нядаўна адбыўшаяся каірская канферэнцыя салідарнасці краін Азіі і Афрыкі, нанесла яшчэ адзін моцны ўдар па палітыцы каланізатараў у гэтым раёне. Прадстаўнікі народаў, налічваючых 1.600 мільёнаў чалавек, запісалі ў сваёй рэзалюцыі, што «як Багдадскі пакт, так і дактрына Эйзенхаўэра нарушаюць незалежнасць арабскіх краін, робячь замах на іх суверэнітэт і ставяць пад пагрозу іх бяспеку». Скора пасля каірскай канферэнцыі Егіпет і Сірыя, аб'яўляюць усяму свету аб тым, што гэтыя дзве краіны падрыхтоўваюць планы аб'еднання ў адзіную федэратыўную дзяржаву. Магчыма, што да гэтай аб'яднанай дзяржавы далучацца і іншыя арабскія краіны. Іменна гэта, а таксама ўзрастаючыя сімпатыі народаў арабскіх краін да СССР не даюць спакойна спаць заправілам імперыялізма. Стары Далес знаходзіцца ў нервозным стане, бо яго палітыка з пазіцыі сілы правалілася, яна падрывае аўтарытэт ЗША ў вачах усіх міралюбівых людзей.

Якім чынам падначаліць сабе арабаў? Вось пытанне, на якое не так ужо проста адказаць Злучаным Штатам. Але Далес на ўсе выпадкі жыцця мае гатовы план — гэта палітыка сілы. І вось ён вырашае склікаць на 27 студзеня 1958 года ў Анкары (Турцыя) сесію Багдадскага пакта, якая з'явілася-б працягам сесіі НАТО, што адбылася ў снежні 1957 года ў Парыжы.

Багдадскі пакт быў створаны ў 1954—1955 гадах па ініцыятыве Англіі. Ён з'яўляецца дапаўненнем НАТО і сувязным звяном з СЕАТО (Дагавор аб абароне Поўднёва-Усходняй Азіі, агрэсіўная ваенная групіроўка, створаная па ініцыятыве ЗША у 1954 г.). Багдадскі пакт напраўлены супроць СССР і арабскіх краін. Удзельнікамі Багдадскага пакта з'яўляюцца Англія, Турцыя, Ірак, Пакістан і Іран. ЗША афіцыяльна не ўваходзяць у гэты пакт, але з'яўляецца яго галоўным кіраўніком.

Гэта арганізацыя кампрамітавала сябе ў вачах народаў Блізкага і Сярэдняга Усходу. З'явілся супрацьлегласці і сярод Багдадскага пакта, таму што Ірак, Пакістан і Іран адмовіліся падтрымаць амерыкана - турэцкія агрэсіўныя намеры ў адносінах Сірыі. Салідарнасць арабскіх народаў у барацьбе за сваю незалежнасць, падтрымка ўсіх міралюбівых сіл, у першую чаргу Совецкага Саюза, разбілі намеры правакатараў ваеннага нападу на Сірыю.

Якія-ж планы павязе Далес на сесію Багдадскага пакта?

1. У сувязі з тым, што сярод Багдадскага пакта ўзнікла шчыліна, ЗША спешна ўмацоўваюць гэты пакт, перш за ўсё ў ваенных адносінах, а таксама пашыраюць яго шляхам уключэння новых членаў, перш за ўсё Лівана і Іарданіі.

2. Узбраенне краін — удзельніц Багдадскага пакта амерыканскай ядзернай і ракетнай зброяй. пашырэнне будаўніцтва ваенных баз у гэтых краінах.

3. ЗША імкнецца аб'еднаць пад адным дахам агрэсіўныя ваенныя блокі НАТО, Багдадскі блок і СЕАТО.

4. Дзяржаўны сакратар ЗША едзе на Сярэдні Усход таксама ў якасці даверанай асобы нафтавых манаполій — перш за ўсё нафтавай імперыі Ракфемра, якая ўстрывожана вызваленчым рухам арабскіх краін. Такім чынам, імкненні заправілаў імперыялістычных дзяржаў ідуць у двух галоўных напрамках:

1. перазбраенне Блізкага і Сярэдняга Усходу ў плацдарм амерыкана - англійскіх ваенных баз, напраўленых супроць СССР,

2. барацьба супроць нацыянальна - вызваленчага руху арабскіх краін і далейшая эксплуатацыя багаццяў гэтых краін.

Таму Совецкі Саюз у сваім імкненні зберагчы мір, у «Заяве ТАСС» ад 22 студзеня 1958 года яшчэ раз заявіла, што «Блізкі і Сярэдні Усход павінен і можа стаць зонай міра, зонай добрага суседства таварыскага супрацоўніцтва паміж дзяржавамі. Стваральнікі Багдадскага пакта імкнуцца перашкодзіць гэтаму, выкарыстоўваючы на гэты раз сесію Багдадскага пакта ў Анкары... уся адказнасць за такую палітыку... кладзецца на ўрад ЗША, а таксама на кіруючыя кругі тых краін — удзельнікаў гэтага пакта, якія ідуць у фарватары палітыкі іншаземных імперыялістычных краў.»

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Чаго хочам ад новых радаў нарадовых

ІВАН ГЛІВА — СЕЛЯНІН

— Хацеў-бы, каб рада нарадовая, — сказаў нам Іван Гліва з Храбалоў, у Бельскім павеце, — прычынілася да пабудавання дарогі ў нашай вёсцы. Можна было-б гэта зрабіць грамадскім працоўным абавязацельствам, жыхары вёскі ахвотна прыступяць да гэтай работы, толькі патрэбна арганізацыя. Дагэтуляшняя дарога ў вёсцы кожнаму з нас уелася ў косці. Калі толькі непагода, дык вуліцай не прайсці, ні праехаць, упрост дрыгва.

К. ЛЕНАРД — КАМЕНДАНТ МО У МІХАЛОВЕ

Не буду многа гаварыць, бо рада ў асноўным сама ведае свае заданні. Хачу толькі звярнуць увагу, што мае зрабіць новая рада для захавання належнага грамадскага парадку. Нашым крамам, рэстарану і прадпрыемствам, пераважна характэрны бруд і непарадак. Пры радзе, між іншым, існуе санітарная камісія. Яна павінна заняцца санітарнымі справамі — назіраць за парадкам, і караць вінаватых за антысанітарныя ўмовы. Вялікую ўвагу, таксама, трэба звярнуць на чысціню вуліц і панадворкаў.

Маю адно асаблівае жаданне да новай рады ад імя ўсяго спакойнага насельніцтва нашай мясцовасці, каб 1 і 15 кожнага месяца забараніць прадаваць алкаголь, таму што гэта дні ў якіх рабочыя і служачыя атрымоўваюць зарплату. Нам, міліцыянерам, у такія дні цяжка справіцца з п'яніцамі.

Камендатура заўсёды складае справаздачы аб сваёй працы. Таму хачу падкрэсліць, каб рада не абмяжоўвалася толькі да праслухання гэткай справаздачы, але каб рабіла заўвагі і павучала нас, што практычна дагэтуль не рабілася.

МАР'ЯН ВАСІЛЕУСКІ — ПРАДАУШЧЫК З СЕМЯТЫЧ

Мар'яна Васілеўскага мы сустрэлі ў яго сталовай. Ён, як і заўсёды вельмі ветліва абслугоўваў сваіх кліентаў.

— Мне здаецца, — адказаў Васілеўскі, — што новая рада нарадовая ў Семятычах, перш за ўсё павінна нейк вырашыць жыллёвую праблему. Шмат людзей не мае памяшканняў.

Другая справа, якая хвалюе жыхароў Семятыч — гэта прыспяшэнне продажы жыхарам горада, апушчанай маёмасці. Шмат будынкаў нішчэе толькі таму, што няма да іх гаспадара.

Культурнае жыццё ў Семятычах трэба таксама наладзіць. Ну і апошняя справа, якая мяне непасрэдна хвалюе, гэта большы надзел вяндліны ў маю сталовую. Людзі хочуць есць, а надзел малы. Брак вяндліны асабліва адчуваецца падчас кірмашу, калі ў горад прыязджае тысячы сялян. Трэба-ж даць ім есці.

К. ХЛЯБІЧ — СЕЛЯНІН З ВЁСКІ РЫБАКІ

Вёска мая будзе ўключана ў Грамадскую раду нарадовую ў Юшкавым Грудзе. Жадаю, каб будучая рада ўтрымоўвала цесныя сувязі з насельніцтвам, каб радныя і працаўнікі прэзідыумаў памяталі аб тым, што не насельніцтва ім, а яны насельніцтву павінны служыць. Хачу, каб людзі не гаварылі больш, што ў нарадовай радзе ўладзіш усё, толькі за гарэлку, што працаўнікі прэзідыумаў толькі п'юць і нічога не робяць.

Новая рада сваёй дзейнасцю павінна даказаць, што іменна такой радай не з'яўляецца. У нас для рады ёсць многа работы. Увесці карэнныя паляпшэнні ў працы злівачнага пункта малака ў Бандарах, рамонт школы ў Рыбаках, пастаяннае зацікаўленне справай забеспячэння вясковых крамаў ГС і справа дарогі Міхалова — Ялоўка — вось, на маю думку, асноўныя заданні для рады на пачатак яе дзейнасці.

ФЁДАР АСА — НАСТАУНІК

У маленькім, ды цёмным пакойчыку вясковай хаткі, змяшчаюцца два класы Пачатковай школы ў Войшках — Бельскага павета.

Побач вёскі, на ўзгорку пад грубым пластом снегу, стаяць муравання сцены, недаконачанага будынка новай школы. Ізноў, зразумела, чаго ад працы новай рады дамагаецца і пра што ў першую чаргу сам будзе клапаціцца кандыдат у ГРН — Фёдар Аса — настаўнік войшкаўскай школы.

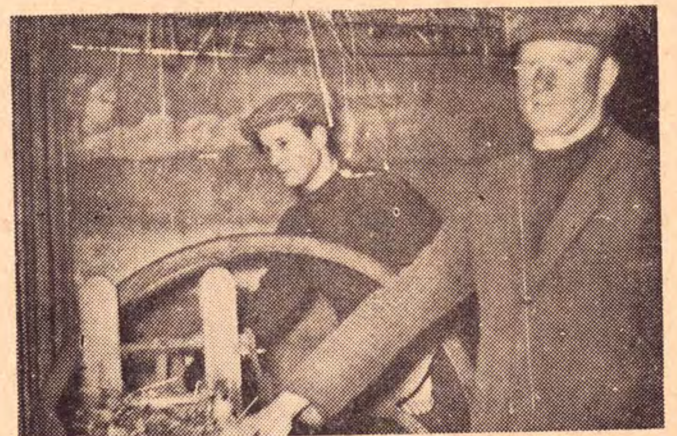
Апрача гэтага — Фёдар Аса спадзяецца, што новая рада ўсё-ж-такі прызнае больш сродкаў са свайго бюджэту на забеспячэнне школы ў неабходныя школьныя дапаможнікі, а перадусім, што яна задбае каб школа атрымала нейкі варштацік, дзе вучні займаліся-б падчас ручных работ.

— Ну і трэцяя справа, — закончыў Фёдар Аса, — гэта забеспячэнне ў новай школе адпаведніх памяшканняў настаўнікам, якіх нажаль пакуль што не прадбачваецца там.

ВІТАЛІ ГАРБУЗ — СЕЛЯНІН З ВЁСКІ БЕЛАГОРЦЫ, САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Я жадаў-бы, каб нашыя ўсе радныя ў Клебанаўцах, культурна, цёпла адносіліся да сваіх выбаршчыкаў на працягу ўсёй сваёй кадэнцыі, каб наш давер забавязваў іх узняцца на вышэйшы культурны ўзровень, каб былі яны прыкладам для ўсіх сялян.

ЮЛЬЯН СКАВРОНСКІ — СЕЛЯНІН З ВЁСКІ ЗВЕРКІ, — БЕЛАСТОЦКАГА ПАВЕТА

Юльяна Скавронскага мы сустрэлі на панадворку. Ён у цёмнай шопачцы разам з сынам рэзаў сечку.

— Чаго я спадзяюся ад новай рады нарадовай? — перапытаў ён нас. — Перш за ўсё, электрычнага святла Мо' тады не даводзілася-б так мучыцца, восе хаця-б рэжучы сечку. (А ў 20 метрах ад Зверак, праходзіць электрычная лінія).

НАСЦЯ КУЛІК — НАСТАУНІЦА ВЁСКА НОВЫ ВОСТРАУ, САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Я перш за ўсё жадаю, каб новая рада нашай грамады больш цікавілася справамі школы, цяжкасцямі настаўнікаў. А гэтых цяжкасцей на жаль ёсць не мала. Настаўнікі не маюць памяшканняў Што праўда Аддзел асветы ў Саколцы, а асабліва кіраўнік, грам. Дэніс, абяцае, што пабудуюцца вельмі хутка, так, што пачынаючы ад мая, настаўнікі не будуць жыць у гаспадароў, а перойдуць у свае выгадныя, прыгожыя будынкі. Аднак цяжка паверыць, таму, што мы мелі такія абяцанкі ў сувязі са святлом у школе. Гаварылі нам у Аддзеле асветы, што святло школа будзе мець, аднак па сённяшні дзень яго няма. Вельмі хацелася-б, каб на гэтыя справы звярнула ўвагу не толькі новая грамадская рада, але і павятовая рада.

Грамадскай радзе нарадовай хацелася-б пажадаць адно, каб яна лепш працавала ад старой і ніколі не забывала, як гэта было ў мінулым, паведамляць настаўнікаў аб тым, калі будуць абмяркоўвацца справы звязаныя са школай і асветай.

ЯНКА АСАКОВІЧ ГАСПАДАР З ВЁСКІ ДОУГАСЕЛЦЫ, САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Хацелася-б, каб новыя радныя заўсёды былі ў гушчыні жыцця вёскі, каб больш цікавіліся культурным жыццём вёскі. У нас ёсць вялікая школа і шмат моладзі, аднак моладзь не згуртавана і ёю ніхто не цікавіцца. Пажаданым было-б, каб новы Прэзідыум у Залессі, цікавіўся жыццём моладзі, каб дапамагаў ажывіць, сярод яе мастацкую дзейнасць.

І яшчэ адна справа. Неабходна, каб новая рада дапаміналася ад нашых павятовых уладаў, каб млын у Кузніцы рэгулярна працаваў, каб гаспадарам не прыходзілася ездзіць у Саколку, аж за 20 кілометраў дарогі, бо гэта ніякая прыемнасць.

Успаміны старога маладзёжнага важака

МІХАСЬ НАСОВІЧ

Незабыўныя хвіліны

Гэта было ў студзені 1947 года. Выбарчая кампанія да Сейма—у поўным разгары. Усе прагрэсіўныя сілы грамадства вялі рашучую барацьбу з мікалайчыкавай рэакцыяй. Палітычнае ажыўленне павялічвалася з кожным днём. Усё больш і больш гарадскога партыйнага актыву выязджала на вёскі, дзе разгортвалася ідэйна - палітычная работа. Ажыўлялася таксама і дзейнасць рэакцыйнага падполля. Павялічвалася колькасць бандыцкіх нападаў, узмагаўся тэрор. Становішча было вельмі складанае. Бандыцкі тэрор, у галоўным на Беласточчыне, накіраваны быў супраць актыву і беларускага насельніцтва. Гарэлі беларускія вёскі Залешаны ў Гайнаўскім і Патока ў Беластоцкім паветах, ад бандыцкіх куляў гінулі беларускія мужыкі і жанчыны — спакойныя жыхары, моладзь і маленькія дзеці. Шматлікімі лозунгамі — «Вон з Польшчы», «Уцякайце ў БССР» і г. д., рэакцыя хацела запалохаць беларусаў, а тым самым аслабіць дзейнасць партыі.

І не выпадкова выступала яна супраць беларусаў. Галоўная частка партыйных кадраў на Беласточчыне, кадраў органаў бяспекі і міліцыі, членаў маладзёжнай арганізацыі Саюза барацьбы маладых (ЗВМ) — гэта былі беларусы і беларуская моладзь.

Але не спалохалася беларускае насельніцтва бандыцкага тэрору. На заклік партыі уся актыўная частка беларускага насельніцтва паўстала супраць рэакцыйных сіл. Наступіла рашучая барацьба з ворагамі народнай дэмакратыі.

Вось у той час прышлося мне дзейнічаць сярод моладзі Бельскага павета. 1 студзеня 1947 г. я быў назначаны старшынёй Павятовага Праўлення Саюза барацьбы маладых у Бельску. ЗВМ-оўская арганізацыя ў павеце налічвала ў той час каля 300 членаў. Ужо дзейнічалі ЗВМ-оўскія гурткі ў Бельску, Гайнаўцы, Кляшчэлях, у вёсках: Аўгустова, Катлы.

Ажыўленне дзейнасці арганізацыі і накіраванне ўвагі моладзі на аказанне дапамогі партыі ў выбарчай барацьбе з мікалайчыкаўскай рэакцыяй сталася галоўнай нашай задачай.

Работу сваю я распачаў ад згуртавання актыву, каб з яго дапамогай уключыць усіх членаў у перадвыбарчую кампанію. Сумесна з Васькай Грыгорукам, Толікам Вайцековічам, Сашкай Сіманенкам і Стаськам Левандоўскім пачаткова «упарадкавалі» мы Павятовае Праўленне, правялі размовы з актыўнейшымі членамі арганізацыі. Актывісты, пакуль што, недаверліва адносіліся да нас, не верылі, што удасца нам нешта зрабіць. Тут ужо не такія хацелі ажывіць арганізацыю і нічога не зрабілі.

— Каб не было бандаў, — казалі, — дык нешта і было-б, а так усе баяцца. Аднак неўзабаве каля Праўлення пачало гуртавацца ўсё больш моладзі. Сталі ўзнімацца настроі нашых актывістаў. З кожным днём збіралася ўсё больш ЗВМ-оўцаў Праз некалькі дзён удалося нам арганізаваць і Бельску, Гайнаўцы, Кляшчэлях ЗВМ-оўскія сходы, абмеркаваць арганізацыйныя справы і даць кожнаму члену ЗВМ задачу ў перадвыбарчай кампаніі. З таго дня людзі штодзённа бачылі Геніка Германа і другіх хлопцаў, як развешвалі лозунгі і плакаты, разносілі выбарчыя бюлетэні і г. д.

Узрастаў пачын моладзі. Хваля барацьбы ахоплівала ўсё большыя кругі. Ахвярнасць многіх маладых хлопцаў і дзяўчат была нябачанай дагэтуль. Моладзь праявіла тады мноства мужнасці і адданасці справе партыі. ЗВМ-оўцы, Валодзя Карыцкі, Сашка Сіманенка, Коля Навакоўскі і іншыя днём працавалі або вучыліся ў школе, а ноччу. згуртаваўшыся ў атрады ОРМО са зброяй у руках ганяліся за бандамі, ахоўвалі выбарчыя ўчасткі.

Ніякія цяжкасці не змаглі зламаць волі гэтых адважных хлопцаў. Усе яны добра ведалі, што настаў час канчатковага разлічэння з ворагам, паказаць сілу народнай дэмакратыі, і таму актыўнасць іх павялічалася да той ступені, што калі Павятовае Праўленне пастанавіла выслаць на некалькі дзён на ўсе выбарчыя ўчасткі ЗВМ-оўскія агітацыйныя групы — пяцёркі — дык з'явіліся амаль усе члены арганізацыі. 200 ЗВМ-оўцаў працавала на ўчастках. Гэтых рухлівых хлопцаў і дзяўчат у чырвоных гальштуках можна было ў дні выбараў сустрэць амаль ва ўсіх вёсках Бельскага павета. Яны прыходзілі сюды, за некалькі дзесяткаў кіламетраў, каб мабілізаваць людзей на барацьбу з рэакцыяй.

* * *

Перамога ў выбарах у Сейм у 1947 годзе, узра

(Працяг на стар. 6).

Сёння і заўтра Семятыцкага павета

Яшчэ нядаўна Семятыцкі павет быў адным з найбольш адсталых і занядбаных на Беласточчыне.

Мінула 3 гады ахвярнай і самаадданай працы радаў нарадовых. 3 гады — гэта невялікі перыяд часу, аднак у жыцці насельніцтва Семятыцкага павета, на працягу гэтага кароткага часу, шмат чаго змянілася.

На асаблівую ўвагу заслугоўвае шпаркае развіццё мясцовай прамысловасці. Вартасць яе, на працягу апошніх 3 год, павялічылася ў два разы.

Асабліва шпарка разваліся ў Семятыцкім павеце тыя прадпрыемствы, дзе выпрацоўваюцца будаўнічыя матэрыялы. Працуе тут цяпер 5 цагельняў, 3 кафлярні, 8 бетанярняў, 4 лесапільні. Дзякуючы застасаванню кафлярскіх прэсаў, так званых штанцаў, часткова змеханізавана працу, у выніку чаго выраб кафляў павялічыўся. Дзякуючы механізацыі павялічыўся на 123.3 прац. выраб крэйды — сыравіны, за якую не малыя дэвізы атрымоўваем заграніцай.

Апошнім часам у Семятычах пабудавана абутковую фабрыку, якая штодзённа дае на рынак 200 пар дзіцячага абутку. Арганізавана таксама абутковыя прадпрыемствы ў Цеханоўцы і Драгічыне. Вырабы Семятыцкіх шаўцоў карыстаюцца вялікім попытам сярод насельніцтва Беласточчыны.

Добра таксама развіваецца рамяство. Ёсць тут аж 477 розных рамеснікаў, якія ў першую чаргу, абслугоўваюць насельніцтва вёсак і запаўняюць рынак таварамі шырокага ўжывання.

Развіццё мясцовай прамысловасці стварыла вялікія магчымасці знайсці патрабуючым працу, выпрацаваць больш тавараў і лепш імі забяспечваць насельніцтва.

Яшчэ большыя дасягненні на працягу 3 гадоў атрымана ў галіне сельскай гаспадаркі. Паспяхова рэалізуючы новую сельскагаспадарчую палітыку, сяляне Семятыцкага павета раз на заўсёды поўнасцю ліквідавалі аблогі ў выніку чаго значна павялічылася агульная плошча ворнай зямлі.

Аднак найважнейшае тое, што ў рэзультаце новай сельскагаспадарчай палітыкі Семятыцкі селянін моцна звязаўся з зямлёй і нарэшце перастаў глядзець на яе, як на часовы аб'ект сваёй працы. З кожным днём узрастае ініцыятыва сялян у арганізаванні і развіцці простых формаў кааперацыі. Штораз больш паўстае сельгасгурткоў, сяляне ахвотна арганізуюць калектывы вырабу будаўнічых матэрыялаў, штораз больш на Семятыцкай вёсцы прыгожых мураваных дамоў і іншых гаспадарчых будынкаў. Семятыцкі селянін усё часцей карыстаецца навейшымі метадамі ў апрацоўцы зямлі, штораз больш мінеральных угнаенняў дае зямлі

У рэзультаце ўсяго гэтага павялічылася прадукцыйнасць з гектара ў сярэднім на 0.8 цэнтнераў. Добрыя таксама рэзультаты атрымана ў развіцці жывёлагадоўлі. На працягу апошніх 3 гадоў колькасць коней у Семятыцкім павеце павялічылася на 700 штук, крупна рагатай жывёлы на 5.200 штук і свінней на 17.300 штук. Дзякуючы развіццю жывёлагадоўлі закуп свініны дзяржавай, павялічыўся з 3.476 тон, у 1954 г. на 5.176 тон толькі на працягу 10 месяцаў 1957 г.

Не малую дапамогу аказала тут і дзяржава.

Звыш 5 мільёнаў злоты было прызначана Семятыцкаму павету на меліярацыю сенажацяў і рэгуляцыю рэк. У выніку гэтага, над рэчкай Нурчык, дзе калісь былі бескарысныя дрыгвістыя балоты, цяпер сяляне вырошчваюць новыя гатункі траў, што стварае ім вялікія магчымасці павелічэння жывёлагадоўлі.

Не малыя дасягненні і ў галіне электрыфікацыі. Толькі на працягу трох гадоў электрыфікавана 32 вёскі ў Семятыцкім павеце. Пабудавана 3 пункты лячэння жывёлы ў Семятычах, Гродзіску і Нурцы. Кузняй сельскагаспадарчых спецыялістаў стаўся новаарганізаваны Сельскагаспадарчы Тэхнікум у Чартаяве. Пабудавана Вясковы універмаг і 2 магазіны ў Цеханоўцы, магазіны на станцыі і ў горадзе Семятычы і ў Драгічыне. Пабудавана прыгожыя новыя школы ў Міляйчыцах, Наройках і Коцах-Схабах. Пабудавана 4 новыя пастаянныя кіно: у Нурцы, Драгічыне, Гродзіску і Цеханоўцы. Пабудавана жыллёвы будынак у Семятычах з 54 памяшканнямі, у Токарах і Цеханоўцы з 48 памяшканнямі.

Можна было-б падаць шмат больш лічбаў і фактаў, адносна таго, што зроблена на працягу 3-гадовай працы Нарадовай рады у Семятычах.

У бліжэйшыя гады намечана далейшае развіццё мясцовай прамысловасці, асабліва з галіны вырабу будаўнічых матэрыялаў. Пабудуецца новае крэйдавае прадпрыемства ў Мельніку, далей будзе разбудоўвацца фабрыка дзіцячага абутку ў Семятычах, Драгічыне і Цеханоўцы. У развіцці сельскай гаспадаркі вялікую ролю адыгрывае электрыфікацыя. Таму ў бліжэйшыя гады намечана ў павеце электрыфікаваць далейшыя 45 вёсак.

У гадах 1958 — 60 будуць пабудаваныя новыя школы ў Нурцы, Вілянаве, Пабікрах, Двораках і ў Мельніку. Прадугледжана таксама пабудаваць павятовую бальніцу ў Цеханоўцы, супрацьтуберкулёзную амбулаторыю ў Семятычах пункты аховы здароўя ў Клюковічах, Гродзіску і Мельніку.

Як бачым, немала яшчэ трэба зрабіць у Семятыцкім павеце, каб падняць на вышэйшы ўзровень жыццё яго насельніцтва.

Вядома, што вырашэнне гэтых спраў будзе залежыць ад новай рады нарадовай, ад людзей, якія ў ёй знойдуцца, ад іх працы.

Таму ў сучасны момант для кожнага жыхара Семятыцкага павета, выбары ў новыя рады нарадовыя — гэта найважнейшая справа. І абавязкам кожнага, у сёняшні дзень — пайсці на выбары і аддаць свой голас на найлепшых кандыдатаў.

В. БАРШЧЭЎСКІ

«Кляшчэляўскае вяселле»

Тэму гэтую падказаў мне пракуратар з Гайнаўкі. Перш-на-перш ён пацешыў мяне, што агульная колькасць злачынстваў, а асабліва разбояў на забавах, значна паменшала. Напрыклад: у мінулым годзе на Каляды было 36 разбояў, а ў гэтым толькі 3.

Але вось маральна моладзь дрэнна сябе паводзіць. Гэтая справа ўзрастае да праблемы. Тут пракуратар расказаў мне аб адным здарэнні, якое ў пракуратуры названа «Кляшчэляўскім вяселлем».

Было гэта так: дачка Якіма Маркевіча з вёскі Старына, выходзіла замуж за Міколу Дзямідзюка, — хлопца з суседняй вёскі Пограбы. Ля гэтай-жа самай дзяўчыны ўвіхаўся Мікола Сцяпанюк з Палічнай.

Ці-ж яна вінавата, што першы Мікола быў ёй больш мілы чым другі? Хіба не. Дзяўчына йшла за голасам сэрца. Мікола Сцяпанюк, разазлаваўшыся, намовіў сваіх сяброў — Сцяпана Барана, Пятра Пятручука, Віктара Маеўскага і Янку Вілюка і «калектывам» пастанавілі недапусціць да шлюбу. Насамперш зрабілі вялікую авантуру падчас шлюбу ў царкве, а потым вывярнулі вясельны воз і сталі дамагацца ад маладога «выкуп» 5 літраў гарэлкі. Малады пачаставаў іх, як толькі мог— напаіў і накарміў. Хуліганы, напіўшыся, наадрывалі з плоту штыхетаў і пачалі біць кожнага, хто толькі пад рукі навярнуўся. Маладыя, разам з пакалечанымі госцьмі, уцяклі. Мала таго, хуліганы ўварваліся ў хату, паразбівалі ўсё, параскідалі, нават печ і тую развалілі.

Эпілог гэтай «гісторыі»? Авантурыстаў пасаджана на некалькі год у турму.

Іншае здарэнне. Міхасю Далевічу, у вёсцы Трывежа, хуліганы разоў чатыры выбілі вокны. Што гэта за хуліганы? — Мікола Гацута і Васіль Каролька. Дачка Далевіча не любіла іх, не хацела займацца з такімі разбаламучанымі хлопцамі. За гэта яны павыбівалі вокны і заказалі ўсім хлопцам і дзяўчатам, каб з ёю не размаўлялі, не танцавалі і не падтрымоўвалі сяброўскіх адносін.

Падумаць толькі, што такой дзяўчыне нельга выйсці з хаты, з ёю ніхто не «мае права» сябраваць, яна «не мае права» выйсці замуж за іншага хлопца, адно толькі за Міколу Гацуту, ці Васіля Каролеку...

Праўда, першы ўжо «адпаў». Па загадзе Павятовай пракуратуры арыштаваны, а другі — яго сябра, пад наглядам міліцыі.

Гэткія здарэнні, толькі ў розных варыянтах, знойдзем, хіба, у кожнай вёсцы. Што-ж яны сабе думаюць, гэтыя хлопцы? Сілаю мілым не будзеш, а тым больш... каханым.

І. РЫБІНСКІ

Ці ведаеш беларускую літаратуру

В. Дунін — Марцінкевіч

Пінская шляхта

Камедыя ў адной дзеі

(Працяг з папярэдняга нумара).

Куторга. Ну, я гатоў вам саслужыць дружбу, толькі як ваша дачка захімерычыцца ды адцураецца ад мяне, то што тады? Вы-ж ведаеце прыпавесць: даганяючы, не нацалавацца.

Ціхон. Ратуй, ратуй, пане Куторга! Марысю ты ладом угамоніш — чалавек ты разумны. Як падпусціш лёстачак, як падплывеш селезнем, дык яна і расплывецца.

Куторга. То ведаеце што, пане Пратасавіцкі? Як прыдзе к вам асэсар, то стаўляйце мяне ў сведкі; хоць я і не бачыў, але буду сведчыць, што ён цябе біў, а ты толькі бараніўся. Не жаль для Марысі скрывіць душою. Толькі-ж, пані Пратасавіцкая, прышліце сюды Марысю, каб я змог з ёю пагаварыць ды ўгаманіць дурную — бач, каб не цуралася разумнага чалавека.

Куліна. Памагайце толькі майму Ціхону, а ўжо Марыся будзе ваша; я ёй сама ладом напілую вушы... Пойдзем, Ціхон, прыгатуемся, каб па-гаспадарску прыняць найяснейшую карону. А ты, пане Куторга, пачакай, — зараз прышлю Марысю. *(Выходзіць з Ціхонам).*

З'ЯВА V

КУТОРГА *(адзін)*

Куторга. Ну, хвала Богу, бацькоў удалося атуманіць! Цяпер трэба пайсці ў галаву па розум, каб дзеўку амарочыць. Прынадны, бач, кусочак. *(Цалуе пальцы, як-бы смакуючы).* Тварык, як сонейка яснае; шчокі, як малінкі красныя; губкі — моў тыя каралі, а як засмяецца срыбрным галасочкам ды вышчырыць зубкі, то, здаецца, бачыш два перловыя шнурочкі. Ды і пасаг мае гаспадарскі: адна ў бацькоў, а стары грошы асмінаю мерыць; у гумне поўна, у хаце дастатак і абора багата. Добра гутарка кажа: калі абора цячэ — гаспадыня бліны пячэ, а калі гумно цячэ — гаспадар з хаты ўцячэ. Дык няхай-жа дзень-у-дзень блінамі гасцей прымае. Праўда, век не схожы: я ўжо шосты дзесятак дажываю, а яна — семнаццаты гадок. Будзе клопату не мала — о-ёй! Не раз пачашу патыліцу — моладзь, як пчолы ў вуллі, будуць аблягаць маю хату; прыяцелей копамі лічыць буду. Дык што-ж рабіць? Ні я першы, ні я апошні — дурных дзядоў не мала на свеце. Каб сарваць такую прыгожую і багатую кветачку, не шкода і ў балоце пакачацца.

№ 4

Хто на старасць парыскуе,
Той хоць, часам, бяду чуе.
А пры маладзенькай жонцы,
Пры руплівай гаспадарцы
Быць філосафам то значыць:
Не бач, што не трэба бачыць.
(Выцягвае над галавой пальцы, паказваючы рогі).
Узрастуць над галавой грушы —
Думай, што даўгія вушы.
Гуляе жонка паночы —
Ты мэрам спіш, зажмур вочы.
Тады табе жыццё небам:
Усякім тваім патрэбам
Жонка рада дагадзіці;
Стане крэпка ця любіці,
Скажа: муж мой хоць старэнькі
Ды разумны і міленькі!

Так, так! У цяперашнім разумным веку хочаш спакойна жыць? Будзь філосафам: бачыш — не бачыш, чуеш — не чуеш, — ба, ба бы! Ды вось і Марыся ідзе сюды. Якая красачка! Гледзячы на яе, аж слінка па губах цячэ. А ну, Куторга, падпусці ёй лёстачкі...

З'ЯВА VI

МАРЫСЯ — КУТОРГА.

Куторга *(соладка пасміхаючыся, заляцаецца).* Добры дзень, панна Мар'яна!

Марыся *(саромліва).* Добры дзень, пан Куторга!

Куторга. А як панна Мар'яна прыгожа выглядае! Які свежы тварык, моў ружачка толькі што з пучку! З якой нецярпячкай я ждаў шчаслівага маменту, каб пацалаваць беленькую ручку панны. *(Падходзіць з камічнай зграбнасцю і цалуе руку Марысі. Тая, адступіўшы назад, абцірае руку хвартушком).* Панна Мар'яна! Вы не чуеце, вы не ведаеце, як вас крэпка люблю, як па вас ныю!

№ 5

РАМАНС

Рвецца маё сэрца да красненькай розы,
Быццам-бы пры колах атосіна з лозы.
Па панне Мар'яне душа ўся сумуе,
Быццам-бы зязюля жаласна кукуе.
Як не бачу панны, жыццё мне — магіла,
Галоўцы цяжэнька, уцякае сіла.
Ой, высах я, высах, як лапаць у печы!
Горка-ж мая доля, хто мяне ўлеча?
Як цетраў у лясочку жаласна балбоча, —
Так маё сэрцайка да панны сакоча.
Ані верашчака, каўбасы, дзялянка —
Нішто не смакуе без цябе, каханка!
Дам табе гадзіннік вялікі, як рэпа.
Няхай ён пры сэрцы крэпка тваім клепе
Ды напамінае, як цяжка я ною

Больш увагі бібліятэкам

З таго часу, як дзейнасць Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы стала сапраўдным фактам, выйшла на верх шмат праблемаў і заданняў да вырашэння.

Хачу напісаць аб тым, што на маю думку з'яўляецца найбольш істотным.

Наскольні Таварыства цікавіцца крыху школамі, настолькі, невядома чаму, мала цікавіцца працай бібліятэк. Школы ў асноўным працуюць з дзяцьмі, навучаюць іх роднай літаратурнай мовы, знаёмяць з роднай літаратурай. І трэба сказаць, што ўсё гэта нашы дзеці зусім лёгка засвойваюць.

Пасля заканчэння пачатковай школы беларуская мова становіцца ім самай блізкай.

Аднак з таго часу пра моладзь гэту ніхто не клапоціцца і калі яна чытае друкаванае слова, дык не беларускае.

Праходзяць гады, і праца школы — праца настаўнікаў, так сказаць, гіне марна. Маладым людзям ізноў цяжка прачытаць беларускае слова, беларуская мова нібы траціць усю прыгожасць.

Дзеля таго трэба пільна сачыць, каб нашае маладое пакаленне на кожным кроку сустрэла сваё роднае слова. І гэтая вялікая праца ў многім належыць да бібліятэк. Пакуль што, бібліятэкі бязрадныя. У кожнай з іх знойдуцца томы твораў вялікіх беларускіх пісьменнікаў. На жаль гэтыя надта цяжкія ім і дзеці ўпарта дапамінаюцца такіх беларускіх кніжак, якіх усё яшчэ няма ў нашых бібліятэках; гэткія кніжкі ахвотна чытала-б і моладзь, якая закончыла школы.

У бібліятэках павінны быць творы класікаў беларускай літаратуры, але для дзяцей і моладзі патрэбны кніжкі больш даступныя. Тэта значыць лягчэй імі ўспрыманыя: аб прыгодах, ваенных падзеях, а за тым і дзіцячая літаратура.

І гэтым Таварыства павінна асабіста моцна зацікавіцца. Магчыма ёсць цяжкасці, магчыма цяжка дастаць адпаведныя кніжкі. Аднак трэба іх дастаць, калі хочам нешта зрабіць.

Таварыства павінна смела апірацца на школе і бібліятэках. Гэта, пакуль што, адзіная ў нашых вёсках апора культуры і асветы, на якой можна будаваць сапраўды беларускае грамадства; уз'еднанае супольнай мовай, звязанае вялікай супольнай культурай, ахінутае супольным імкненнем: кшталтаваць сваю новую будучыню.

І калі гэтае грамадства мае быць моцнае, кіпучае жыццём, тады матэрыялам павінна быць найбольш пластычная маса — наша моладзь, якая ўмее кахаць усім сэрцам і душою мову, праглынуць традыцыі народа, разумець яго істоту; якая напружыць усе сілы і энергію, каб разбудзіць са сну нашы вёскі, зварухнуць пахіленыя сялянскія хаты, унесці пад стрэхі радасць і вяселле, зрабіць усё, каб маладыя беларусы не глядзелі на жыццё тупымі вачыма, каб не ратаваліся ад нуды бутэлькай «чыстай» і, каб вольны ад працы час не забівалі сабе гульнямі ў карты.

У. ПАЎЛЮЧУК
Рыбалы
Бельскі павет.

Беларусы ў Варшаве

Харысты з Беластока ў Варшаве. *Фото — Пучынскі.*

З жыцця БГ-КТ

Гарадоцкія драмгурткі наведваюць мясцовасці Беласточчыны

19 студзеня 1958 г. драматычны калектыў пад кіраўніцтвам А. Дзярманскага, які існуе пры Аддзеле праўлення БГ-КТ у Гарадку, наведаў Міхалова, дзе даў пастаноўку трох аднаактовых п'ес: «Валодзькаў гальштук» — К. Крапівы, «Боты» — М. Крапіўніцкага, і «Праветрылі» — Няфеда.

У пастаноўцы п'ес прымалі ўдзел: Марыя і Ірына Кандрусік, М. Грыцук, А Пятэльскі, В. Рашкевіч, А. Трахімчык, Я. Мялеша і Кім, Віктар і Вольга Дзярманскія.

Удзельнікі калектыву па-мастацку адыгралі свае ролі. Гледачы горача апладзіравалі выступленні маладых самадзейных мастакоў. Трэба адзначыць, што насельніцтва Міхалова вельмі цікавіцца беларускай культурай. У гэты вечар прыбыло ў клуб больш чым 400 асоб.

Пажаданнем было-б, каб гарадоцкі драмгурток наведаў іншыя, далейшыя мясцовасці Беласточчыны.

* * *

У тым-жа самым часе ў Семяноўцы і ў Нараўцы выступаў не менш удана другі гарадоцкі драмгурток пад кіраўніцтвам Н. Мушынскай. У праграме пастаноўкі было дзве п'есы: «Суседка» — А. Пальчэўскага і «Мікітаў лапаць» — М. Кудзелькі. Апрача таго гарадоцкі калектыў выступіў з беларускімі народнымі песнямі і частушкамі.

У пастаноўцы п'ес прымалі ўдзел: Ніна і Язэп Ціванюкі, Р. Вайткоўскі, А. Яроцкая, А. Каханові, С. Зенюк, Жэня Савіцкая, Н. Мушынская і акардэаніст Віктар Яроцкі.

Пасля пастановак, выступіла трыё: Н. Ціванюк, Алеся Ярацкая і Н. Мушынская, у суправаджэнні акардэаніста Віктара Яроцкага. Апладысментам і клічам «біс» не было канца. Публічнасць з вялікім задавальненнем успрыняла выступленне калектыву.

(м-а)

Для вас і для нас

Дзяды паншчыну цягнулі,
Перад панам спіну гнулі.
Нашы сыны жывуць лоўка:
Замест воза — баляноўка,
Выдумалі з гумы шыны,
Гаспадар узяў машыны.
Касіць трэба — ёсць касілка,
А малаціць — малацілка.
Мы жнем жыта пад жняярку,
Падымаем гаспадарку.
На парадку ў нас штодзённым
На рабоце быць сумленным:
Больш свіней, авец, кароў
Даць для нашых гарадоў,
А зноў тыя каб на час
Трактары далі для нас.
Каб работа шла хутчэй,
Каб нам жыць было лягчэй.
Знаць не хочам той нядолі,
Што зямлю сахой паролі.
Сёння маем трактары —
У дзень сто гектараў гары.
Штогод ляпей поле родзіць,
Больш жывёла ў хляве плодзіць.
Кожны гаспадар наш знае,
Хто нам у гэтым памагае.
Ну, напраўду, час вясёлы,
Нашы дзеці ходзяць у школу.
А электрыкі ўзялі
Свет у вёску правялі.
У кожнай хаце радыё-точкі,
На 102 сыны і дочкі.
Яшчэ ляпей-бы жылі,
Каб гарэлкі менш пілі.

А. МАКАЛЬ
Крушыняны
Сакольскі павет.

75-гадовая матка

У мясцовасці Горнчэрч у Англіі памерла жанчына ў веку 75 год. Дактары сцвярдзілі, што прычынай смерці была цяжарнасць. Выпадак цяжарнасці ў гэтым веку лекары лічаць неспатыканай з'явай.

Медыцына занатавала, што ў 1866 годзе адна жанчына нарадзіла дзіця ў веку 72 гады. Другі прыклад быў з гішпанкай, якая мела дзіця ў веку 68 год.

І ні ў дзень, ні ўночы не маю спакою...

Марыся *(перабіваючы)*. А ведаеце ад чаго гэта, пане Куторга? — Ад старасці. Ды ты ўжо не мала пажыў — пара аб дзяўчатах перастаць думаць.

Куторга. Стары, стары!! *(У гневе)*.

№ 6
ДУЭТ

Кажаш, што я ладом стары,
Але — відны, але — яры'
Буду крэпка ця любіці,
Век табе верай служыці!
Малады-ж часта няшчэры,
Не шукай ў ім добрай веры:
Пры табе — табе клянецца,
А з другой — з цябе смяецца.

Марыся.
Да што мне з мужа старога?!
Я хачу майго мілого,
Бо стары, заміж гуляці,
Будзе кашляць і стагнаці.
Грышка мой — хлапец матарны.
Малады, відны ды гарны.
Глядзь! Аж душа к яму рвецца
І сэрцайка мацней б'ецца.

Куторга.
Але Грышка твой няшчэры,
Не шукай ў ім добрай веры!
Пры табе — табе клянецца,
А з другой — з цябе смяецца.

(Падчас спеву ўваходзіць станавы з Пісулькіным — хаваюцца па баках, каб падслухаць іх размову).

Куторга. Бач, сабака Грышка! Ён клешчам упіўся табе ў сэрца, ды нічога з таго не будзе. Бацька твой даклараваў мне тваю руку за тое, што я буду сведкай процiў Цюхая-Ліпскага. Найяснейшая карона прыехаў на прасоку на жалабе Цюхая на твайго бацьку, што ён яго пабіў; і калі ты пойдзеш за мяне, дык я гатоў і душой пакрывіць ды паказаць на следстве, што бацька твой не біў Цюхая. А калі маё не ў лад, то я з сваім назад. Заспрачайся толькі, дык я зараз буду сведкай процiў твайго бацькі. Уехаў твой родны ў нерат—ні ўзад, ні ўперад. Папаўся юрысту ў кіпці — вышэ ён яго, як упыр непамысную дзяўчыну. А калі-б яму і ўдалося перапрасіць найяснейшую карону, то не канец яшчэ бядзе. Ведаеш, што кажуць людзі: чорт бяду перабудзе — адна згіне, дзесяць будзе. Справа ў суд як пойдзе, дык так дапякуць юрысты, моў барабіку на вугаллях, — адцураецца і сваіх.

Марыся. Дарма ты мяне палохаеш! Мы з Грышкам паклонімся ў пояс найяснейшай кароне, дык ён пагодзіць нашых бацькоў, а табе за крывое паказанне дасць харошую гонку.

Куторга. Што?! ты думаеш, я баюся асэсара? Да я такой задам яму пары, што ён не згадае, дзе ўюны зімуюць. Я — чалавек бывалы, маю розум і патрапілю ладом яго вывесці ў поле, як зайчыка пад хартоў.

З'ЯВА VII
МАРЫСЯ — КУТОРГА — КРУЧКОЎ
ПІСУЛЬКІН

(Кручкоў падыходзіць ціха к Куторгу ды б'ець яго па плячу: Пісулькін-жа з камічнай ўхваткаю падыходзіць да Марысі, якая саромліва і баючыся кланяецца).

Кручкоў. Дык ты мяне думаеш вывесці ў поле? Хочаш навучыць, дзе ўюны зімуюць? Пачакайжа, галубчык! Я-ж цябе навучу, куды няправых сведкаў садзяць! Гэй, дзесяцкі!

Куторга *(зляканы)*. Ваша благароднае сіяцельства! Найяснейшая карона! Да я-ж толькі сабе жартаваў. — вот страшыў дурное дзяўчатка, каб яна прызволіла пайсці за мяне замуж. Бацькі бласлаўляюць, а яна казырыцца, — дык я вось так здуру сказаў ёй.

Кручкоў. Здуру хочаш крыва прысягнуць? А знаеш, чым гэта пахне? Па ўказу цара Пятра Вялікага 1779 году аўгуста 10-га і па Статуту Літоўскаму раздзелу 3-га, параграфу 375-га, гэта — угалоўнае праступленне, Сібірам пахне. Сібір, Сібір, галубчык! Гэй, дзесяцкі! *(Дзесяцкі ўваходзіць)*. Пасадзі гэтага маладца ў асобую святліцу ды глядзі, каб ён не бачыўся ні з кім, а з гаспадаром не згаварыўся.

Куторга *(выходзячы з дзесяцкім)*. Найяснейшай карона! Не губіце беднага чалавека! Мала што язык малоў, — добра прыказка кажа: млын меле — мука будзе, язык меле — бяда будзе. Выбачайце маймў дуру!

Кручкоў. Якому дуру? Ты-ж чалавек бывалы і нядаўна хваліўся сваім розумам!

Куторга *(з бакавых дзвярэй)*. Які тут у чорта розум. калі так неасцярожна папаўся ў бяду, бы швед пад Палтавай! *(Выходзіць з дзесяцкім)*.

З'ЯВА VIII
МАРЫСЯ — КРУЧКОЎ — ПІСУЛЬКІН

Кручкоў. Ну, пане Пісулькін. пакінь ваша заляцанне, а бярыся за дзела. Тут, брат, нам харошае жніва!.. Гэй, дзесяцкі! *(Той ўваходзіць)*. Пастаў тут пасярэдзіне стол ды накрый яго судовым сукном. *(Дзесяцкі выпаўняе прыказанне)*. Харошая пагода, можна і на дварэ папрацаваць. Садзіся, пане Пісулькін, ды прыбяры бумагі. *(Пісулькін важна садзіцца, вымае корак з чарнілкі, разбірае паперы і іншае, падае станавому, які садзіцца таксама пры стале, задам да Пісулькіна, а потым гаворыць да Марысі)*. Ну, Марыся, хадзі сюды, паблізка ды кажы мне шчырую праўду, — ты-ж бачыш, што ў мяне вусы не натапыраны, дык я не сярдзіты, — кажы, любіш ты Грышку Ліпскага?

(Працяг будзе)

Да 120 гадавіны з дня нараджэння

Кастусь Каліноўскі

Гісторыя беларускага народа — гэта змаганне беларускіх людзей за правы да чалавечага існавання — гэта змаганне за вольнасць. Бесперапынная барацьба з прыгнятальнікамі не давала магчымасці беларусам належна ацаніць тыя гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў мінулым на нашай зямлі. Да таго і ўмовы такой ацэнкі не маглі існаваць.

I таму многа лепшых сыноў нашага народа, аддаўшых свеё жыццё ў змаганні за яго вызваленне ёсць нам, беларусам, яшчэ сёння мала знаных. Да такіх належыць і наш народны герой — Кастусь Каліноўскі.

Праўда, у апошнія часы гісторыкі, і ў тым ліку і гісторыкі беларусы, займаліся гэтым пытаннем. Але ў сувязі з тым, што жыццё і дзейнасць Каліноўскага апрацоўвана з розных пунктаў гледжання і магчыма абмежаванага ліку крыніц, у творах іх знаходзяцца недахопы і супярэчнасці.

Як-жа ў сучасны момант прадстаўляецца праўда аб Кастусю Каліноўскім?

21 студзеня (ст. ст.) 1838 года ў сям'і Сымона Каліноўскага ў вёсцы Мастаўляны, Беластоцкага павета, прыйшоў на свет Кастусь Каліноўскі. Бацька яго, некалькі кілометраў ад Мастаўлян у вёсцы Якушоўка меў невялікі маёнтак, а ў ім невялікую ткацкую фабрыку. У гэтай мясцовасці Кастусь праводзіў свае маладыя гады. Пазнаваў жыццё тутэйшых сялян. Ад 1846 года да 1855 вучышця ў школе ў Свіслачы. Тут, з усёй пэўнасцю можна сказаць, пачаў Каліноўскі ў сваёй свядомасці ўяўляць пытанні палепшання быту сялянскіх мас. Былі гэта, несумненна, першыя палёты, але пачалі яны з года ў год развівацца і дайшлі да свайго шчыта ў час прабывання Каліноўскага на універсітэце ў Петраградзе.

Служыць беларускай справе і весці барацьбу за вызваленне беларускіх сялянскіх мас ад соцыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, можна было шляхам пазнавання беларускага народа. Аб гэтым добра ведаў Кастусь Каліноўскі і таму не здаволіўся тымі ведамі, якія атрымаў у Свіслачы, а падаўся на вучобу на Петраградскі універсітэт.

Там, у Петраградзе, развіваў далей свае рэволюцыйна - вызваленчыя і дэмакратычныя погляды, будучы пад уплывам сучаснай рэволюцыйнай думкі, ўзгадаванай лепшымі сынамі расейскага і польскага народаў. Безумоўна і сам уносіў уклад у далейшае яе развіццё, гэта дыялектычнае права ўсяго таго, што развіваецца.

Калі закончыў універсітэт, прыбыў на бацькаўшчыну, каб тут на месцы, у сваім родным краі весці барацьбу за яго вызваленне. У сваёй рэволюцыйнай дзейнасці меў верных саюзнікаў, польскіх рэволюцыянераў. Задача, якую перад сабою паставіў, была наступная; падняць свядамасць беларускіх сялянскіх масаў, сарганізаваць сялянскі рух, накіраваць яго не толькі на калеіны соцыяльнага, але і нацыянальнага вызвалення. Гэтай справе служыла выдаваная ім

у 1862 годзе першая беларуская газета, «Мужыцкая Праўда». «Мужыцкая Праўда» вельмі ўстрывожыла царскія ўлады, не толькі таму, што яна заклікала беларускіх сялян ліквідаваць феадальную ўласнасць, але і таму, шта патрабавала карэннага змянення існуючых адносін на Беларусі.

Калі ў Літве і Беларусі быў утворан «Літоўскі Камітэт», задачай якога была падрыхтоўка да паўстання, Каліноўскі бярэ ў ім актыўны ўдзел. Сам шляхціц, вядзе ўпартую барацьбу, каб паўстанне было не справай шляхты, але сялянскіх мас. Каліноўскі не верыў шляхце.

Найбольш актыўную дзейнасць праводзіў Каліноўскі ў час паўстання 1863 г. Тут выявіліся ўсе яго таленты грамадскапалітычнага дзеяча. Нават тыя, каторыя ўважалі яго за ідэйнага ворага, не маглі не захапляцца ягонай маральнай постаццю, яго адданасцю да справы. Гэтыя асноўныя цэннасці дзейнасці Каліноўскага, былі зарукай таго, што з рэволюцыйнага камісара ў Гродзенскай губерні стаў ён галоўным кіраўніком паўстання ў Літве і Беларусі.

Цяжка пражываў Каліноўскі непаводзіны паўстання, хоць ён сам не верыў у яго поспех, верыў аднак у тое, што яно будзе мець велізарны ўплыў на актывізацыю мас беларускага народа ў будучыні. Памятаючы аб гэтым, не спыніў сваёй дзейнасці нават і тады, калі страціў вольнасць, калі знаходзіўся ў турме. Быў ён да апошняй хвіліны свайго кароткага жыцця непахільным змагаром за беларускую справу. У сваім звароце да беларускага народа пісаў: *«Вазьмі народ, за свае чалавечыя і народныя правы, за сваю веру, за сваю зямлю родную!».*

ФР. БЕРНІКОВІЧ

МІХАСЬ МАШАРА

Кастусь Каліноўскі

(Урывак з паэмы)

Паўстанне згашана, зламана,
лікуй і цешся, Мураўёў:
табой заглумлена, стаптана
надзея вольнасці ізноў.

Пад цяжкім ботам мураўёўскім
замоўкла Беларусь і Польшч,
і сам на'т грозны Каліноўскі
ужо цару не страшны больш.

Пануры мур — астрог... і краты
у лёху цёмным і глухім,
як леў зняволены, «дыктатар»
сядзіць, закуты ў ланцугі.

О лёхі!
Як цяжка чуць сябе між вамі
і знаць, што згінеш тут адзін
тады, як сонца над палямі,
прастору шыр і неба сінь.

Чаргой праходзяць успаміны
у сумных думках змагара·
— Не страшна згінуць...
Трэба — згіну.

Я знаю — гіну не дарма
Паўстане край мой,
край любімы...
Яму я волю абвясціў.
Цябе, народ,
цябе, радзіма,
як я,
ніхто так не любіў.

I веру я,
што голас сына,
якога кат вядзе на крыж,
прайдзе, як гром, па ўсёй краіне
і ўскалыхне нямую ціш.

Няхай ты спіш яшчэ, народзе,
няхай пакутай і цямрой
твой кат у дзікім карагодзе
яшчэ глуміцца над табой.

Але ні гора, ні няволя,
што ў хаце сталі на папас,
не згасяць зор тваіх ніколі,
што ткуць твой шлях у прышлы час.

I вы, муры маёй вязніцы,
вы — сведкі крыўды і пакут,
вас хутка крыллем навальніцы
змяце з зямлі працоўны люд.

Незабыўныя хвіліны

(Працяг са стар. 3.)

давала ўсіх прагрэсіўных людзей у Польшчы. Выбарчая кампанія павялічыла небывалую актыўнасць, якую трэба было ўмацаваць. Становішча было вельмі выгоднае. Перамога ўмацавала ўпэўненасць у сілу народнай дэмакратыі, паказала ўсяму павету ЗВМ-оўцаў і іх працу. Мы пастанавілі неадкладна выкарыстаць гэты момант і павялічыць рады арганізацыі з 300 да 1.000 членаў, прыцягнуць у ЗВМ найлепшую моладзь павета. Задача нялёгкая і выканаць яе можна было толькі пры дапамозе партыі і пры поўнай мабілізацыі ўсяго актыву.

Вось і пачалася кіпучая дзейнасць. Павятовы Камітэт партыі загадаў усім партыйным арганізацыям аказаць нам усебаковую дапамогу. У работу над разбудовай ЗВМ уключыў усіх маладых членаў партыі. Павятовае Праўленне паклікала шматлікі актыў і прызначыла яму ўчасткі работы. Амаль кожным вечарам з Бельска, Гайнаўкі і Кляшчэляў выходзілі групы ЗВМ-оўцаў і накіроўваліся ў вёскі, дзе праводзілі сходы моладзі, арганізавалі ЗВМ-оўскія гурткі, гурткі мастацкай самадзейнасці, клубы і г. д.

Напрамкам падарожжа груп сталіся, у першую чаргу, беларускія вёскі, дзе моладзь была прыхільнейшая, а ідэя ЗВМ больш ёй адпавядала чым іншых арганізацыяў. Наладзіўшы работу выбраўся я і сам на вёскі.

Санямі і пехатою, у мароз і пургу, па пояс у снягу, хадзіў ад вёскі да вёскі, збіраў сходы моладзі, выступаў з гутаркамі і дакладамі і сумесна з вясковымі хлопцамі і дзяўчатамі марыў аб лепшым жыцці маладых людзей. Моладзь ахвотна ўступала ў рады ЗВМ, накрэслівала план работы і распачынала дзейнасць. Такім чынам, праз некалькі дзён, удалося мне арганізаваць ЗВМ-оўскія гурткі ў вёсках Райск, Леўкі, Зубава, Кнаразы, Плёскі, Дэніскі і многіх іншых. Некаторыя гурткі былі даволі шматлікія, напрыклад, у Плёсках, у адзін вечар, у ЗВМ уступіла 45 членаў, у Кнаразах — 30 членаў. Новых членаў і новыя гурткі арганізавалі і іншыя актывісты. У Нарве тав. Пятручук сарганізаваў некалькі гурткоў і каля 30 членаў, у Гайнаўцы тав. Лапуцкі са сваім гуртком прыняў 180 новых членаў. ЗВМ вырастаў у масавую арганізацыю. У канцы сакавіка 1947 года ў ЗВМ уступіў тысячны член. Гэта быў малады настаўнік з Белавежы — Віктар Вашкевіч.

28 сакавіка, у Бельску адбыўся ўрачысты з'езд ЗВМ, дзе быў уручан 1.000 ЗВМ-оўскі білет.

Але арганізацыя не толькі павялічвала свае рады. Побач з павелічэннем радоў арганізацыі мы ставілі сабе задачу з самага пачатку зрабіць актыўнымі ЗВМ-оўскія гурткі. У гэтай мэце мы імкнуліся ставіць перад ёю канкрэтныя і зразумелыя ёй задачы, і зацікавіць яе перабудовай жыцця на новы лад. А моладзь чакала на гэта. Яна не хацела жыць пад пагрозай бандаў, не хацела жыць па-стараму. Вось чаму там, дзе паўставалі ЗВМ-оўскія гурткі, там і паўставалі атрады ОРМО — велізарная ў той час пагроза для бандаў.

Паўставалі шматлікія гурткі мастацкай самадзейнасці. Моладзь нярэдка і проста ў сялянскіх хатах, арганізавала клубы, будавала танцавальныя пляцоўкі, высаджвала дарогі дрэвамі, дапамагала беднякам ў земляробстве і т. п. Непрымірымая рабацьба з ворагам народна - дэмакратычнага ладу і ахвярная праца ў будаўніцтве — вось, што было дэвізам ЗВМ-оўцаў.

У барацьбе і працы раслі новыя кадры барацьбітоў за соцыялізм у нашай краіне. Арганізацыя дапамагла многім хлопцам і дзяўчатам знайсці сваё месца ў грамадстве. Многія з іх, некалі простыя, вясковыя хлопцы, сталі сёння знатнымі людзьмі. Сярод іх ёсць цяпер інжынеры і дактары, кіраўнікі прадпрыемстваў і партыйныя дзеячы, а нават маладыя вучоныя.

Усе знаюць Колю Тураўскага, вясковага хлапчука з Плёскаў — цяпер віднага профсаюзнага дзеяча. Многія ў Бельску знаюць Васіля Белаказовіча і Валешку, — яны цяпер навуковыя супрацоўнікі Вышэйшых Навучальных устаноў. Васька Грыгарук, Кавальскі з Гайнаўкі і іншыя — гэта цяпер партыйныя дзеячы. Дзесяткі і сотні моладзі вышла з вясковых хат і запоўніла шарэгі міліцыі, афіцэрскай кадры, адміністрацыйных і партыйных работнікаў.

Вядома, не ўсё яно прыходзіла так лёгка. Трэба было перамагчы мноства цяжкасцей, недаесць, недаспаць, цярпець холад, невыгоды і надзвычай многа працаваць. Аднак самае асноўнае, што праца гэта дала рэзультаты, якія можна выказаць у некалькіх словах — ЗВМ выхаваў загартаваных людзей, дапамог партыі будаваць новае жыццё і таму аб тых хвілінах нельга ніколі забыць.

МІХАСЬ НАСОВІЧ

З'езд ЗМВ

25 студзеня г. г. у будынку Ваяводскага Камітэта ПЗПР адбыўся З'езд дэлегатаў гурткоў Саюза вясковай моладзі (ЗМВ) Беластоцкага павета. Старшынёй З'езду быў выбраны Юзэф Жукоўскі — настаўнік са школы ў Юшкавым Грудзе.

У дакладзе падкрэслена, што галоўнай мэтай Саюза з'яўляецца выхаванне маладых будаўнікоў сацыялізма на вёсцы ў рэальных гістарычна - жыццёвых варунках.

З'езд выбраў павятовыя ўлады Саюза і дэлегатаў на Усепольскі З'езд Саюза вясковай моладзі (ЗМВ). Між іншым, паедуць у Варшаву на З'езд Янка Кузьма з Юшкавага Груда і Тоня Казлоўская з Калоднага. (ся)

Дарагая «Ніва»

Усе мы — беларусы, хацелі-б слухаць на сваёй роднай мове радыёперадачы і беларускія песні. У нашым радыёвузле — Чыжы ўсе мажлівасці да гэтага ёсць!

ВОЛЬГА ТЭЛЕНТЭЮК
вёска Камень
Гайнаўскі павет.

АД РЭДАКЦЫІ: — У адказ на многія пісьмы прысланыя па гэтай справе ў рэдакцыю, усіх зацікаўленых чытачоў паведамляем, што справа арганізацыі беларускіх радыёперадач праз радыёвузлы ў беларускіх паветах Беласточчыны ўжо разглядаецца ў Міністэрстве сувязі. Ёсць усе падставы спадзявацца, што будзе яна вырашана пазітыўна.

Новы нумар «Рускага Голаса»

Як паведамляе нас рэдакцыя «Рускага Голаса», у гэтых днях зноў укажацца ў продажы гэтая газета.

Часопіс будзе выходзіць два разы ў месяц: першага і пятнаццатага чысла.

Чытачы пытаюць ...

...чаму ў крамах Г.С. няма «батарэяк» да ліхтарыкаў.

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA"

Organ Białoruskiego Tow. Społ.-Kult.

Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1, tel. 25-89

Przedstawiciel redakcji w Warszawie, ul. Senatorska 8, Wiktor Szwed.

Wydawca RSW „Prasa". Redaguje Kolegium.

Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2.40 zł
Kwartalnie — 7.20 zł
Półrocznie — 14.40 zł
Rocznie — 28.80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch".

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju.

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa

BZG. Nakł. 5.200 E — 2

Развіваецца культурнае жыццё моладзі ў Ласінцы

Ціха і спакойна праходзіла жыццё моладзі ў Ласінцы. Калі набліжалася свята ці нядзеля, большую частку дня яна праводзіла пры картах, што ўрэшце сталася налогам, або сядзела спакойна, як бы яе і няма.

Аднак не глядзячы на тое моладзь пастанавіла сарганізаваць хор і даць некалькі пастановак. На два тыдні перад святам Каляд, сабраліся мы ў школе. Не ўся моладзь дацэньвала гэта і спачатку вельмі мала прыходзіла на рэпетыцыі.

Многа працы ўлажыў кіраўнік пошты ў Ласінцы — Іван Плева, які гадтрымліваў дух моладзі. Многа таксама памагла кіраўнічка школы, Марыся Кісель, якая не прапусціла ні адной рэпетыцыі. Наш калектыў пастанавіў падрыхтаваць п'есу «Пярэстая красуня». Ролю бацькі ў гэтай пастаноўцы адыграў Іван Плева — кіраўнік пошты, Тобі — Мікалай Беразовец. Марганчыка — Сяргей Кеосноўскі і Бары — Марыся Анікіюк. Апрача таго далі яшчэ тры пастаноўкі: «Вернасць жонкі», дзе галоўную ролю адыграў, як звычайна і ва ўсёй нашай працы кіраўнік ЛЗС, Нікалай Матвеюк. Ён прысвяціў увагу ўсёй публічнасці. На выдзяленне заслугоўвае Клаўдзя Янюк, якая выступала ў ролі жонкі — сакратаркі ПГРН. Наступнымі пастаноўкамі былі «Ардынаванне паручніка», у якой выступілі: у ролі паручніка Сяргей Мікалаюк, а ў ролі радавога Мікалай Янюк.

Хор наш выканаў шмат беларускіх і рускіх песняў і адну польскую. Публічнасці вельмі падабаліся такія беларускія песні як: «Ехаў, ехаў чаму у сваты не заехаў», дзе салісткай выступіла Вера Дзмітрук і «Каля рэчкі, каля броду», якую выконвалі Марыся Янюк і Вера Кудзелюк, а таксама «Замуж пайсці» і «Саўка ды Грышка». Кіраўніком хора быў Уладзімір Хадак — былы харыст пры Варшаўскім Аддзеле Беларускага грамадска - культурнага таварыства.

Калектыў наш даў на Калядах два выступленні: для школьнай моладзі і для ўзрослых. Як за першым, так і за другім разам, зала школьная была перапоўненая. Праз увесь час публічнасць канала ад смеху. Гэта моцна падбадзёрыла нашу моладзь.

Цяпер мы падрыхтоўваем яшчэ адну пастаноўку беларускую «Міхалка». Хочам паехаць з гэтай праграмай у калійныя вёскі. Думаю, што ў будучыні мы яшчэ больш развінем сваю дзейнасць.

УЛАДЗІМІР ХАДАК
Ласінка
Гайнаўскі павет

«Мікітава красуня»

Моладзь з Новага Вострава (Сакольскі павет) рыхтуе дзве аднаактовыя п'есы пад загалоўкам «Мікітава красуня» Я. Дубіцкага і «Стрый пшыехал».

Вечарам, у кожны чацвер і нядзелю, сходзяцца ў школу на рэпетыцыі: Чэслава Стасевіч, Міхась Гурыновіч, Зютак Станкевіч, Міхась Грын, Лёня Белабок, а таксама настаўнікі Гражына Вакула і Сіяпан Нікіцюк. Рэжысёрам і мастацкім кіраўніком з'яўляецца маладая і таленавітая настаўніца — кіраўнік школы, Насця Кулік. (мх)

Прыпамінаем

23 г. м. у нашай рэдакцыі распачаў працу пункт бясплатных юрыдычных парад. Яшчэ раз паведамляем, што гэты пункт адкрыты толькі па чацвяргах ад 11—12 гадзін. Наш юрыст не з'яўляецца сталым працаўніком рэдакцыі, таму просім чытачоў, каб прыязджалі за юрыдычнымі парадамі толькі па чацвяргах і прыходзілі ў рэдакцыю ў вызначаныя гадзіны, гэта значыць ад 11—12.

Цэны

у Беластоку на 27.1.58 г.

Жыта 100 кг	—285 зл.
авёс 100 кг	— 280 зл.
ячмень 100 кг	— 300 зл.
пшаніца 100 кг	— 395 зл.
бульба 100 кг	— 110 зл.
сена 100 кг	— 115 зл.
саланіна 1 кг.	— 28 зл.
масла 1 кг	48—49 зл.
яйка адна пара	4—5 зл.
курыца	40—50 зл.
гуска	60—70 зл.
рязка саломы	— 6 зл.
смятана 1 літр	— 18 зл.

Менш хуліганаў

Як паведамляе нас міліцыя з Міхалова, на працягу апошніх двух месяцаў, амаль зусім не спатыкаецца хуліганаў і хуліганскіх учынкаў не толькі ў Міхалове, але і ў аколіцы. — У ліквідацыі хуліганства — кажа камендант міліцыі — між іншым многа дапамагла «Ніва» і судовыя кары. Гэта нас вельмі цешыць.

Думаем, што моладзь з Міхалова і навакольных вёсак на заўсёды пакончыла з хуліганствам. (ао)

На арганізацыйным сходзе пабудовы помніка Кастусю Каліноўскаму ў Беластоку. Злева Юзэф Кавальскі, чытае даклад. Побач яго старшыня ВРН Станіслаў Юхніцкі.
Фота — Рыбінскі

Спатканне ў рэдакцыі

23 г. м. у нашай рэдакцыі адбылося спатканне калектыву рэдакцыі з беларускімі актывістамі горада Беластока. На спатканні абмеркавана была праблематыка «Нівы», справа пашырэння нашай праблематыкі, а таксама пашырэння аўтарскага актыву.

Удзельнікі спатканпя ўнеслі шмат каштоўных заўваг і прапаноў, адносна далейшага рэдагавання «Нівы». Выступленні адзначаліся выключнай зацікаўленасцю праблемамі часопіса і любоўнымі адносінамі да спраў далейшага развіцця роднай культуры.

ПАДЗЯКА

Мы, беларуская моладзь з Тэхнікума эканамічнага ў Бельску, вельмі задаволены з таго, што ў нашай школе зноў маем магчымасць вучыцца роднай мовы. Мы шчыра дзякуем усім тым добрым людзям з нашых школьных улад, якія дапамаглі ажыццяўленню нашыя жаданні адносна навучання беларускай мовы.

Шчыра дзякуем таксама нашаму дырэктару К. Майсені і настаўніку В. Курдзюкевічу за тое, што яны не шкадуюць сіл і часу на навучанне нашай роднай мовы.

Беларуская моладзь з Тэхнікума
Эканамічнага ў Бельску

Матрыманіяльнае

БЕЛАРУС, пражываючы ў Канадзе, сярэдняга росту, год 35, праваслаўны, з недахопу беларускіх дзяўчын у Канадзе і браку знаёмства, гэтай дарогай шукае сабе адпаведную зямлячку за жонку, да гадоў 32, здэцыдаваную пераехаць у Канаду.

Зацікаўленых просіцца пісаць па-беларуску або па-польску на адрас:
Maszczoński Adam, 2398 Wo odward Ave. Burlington — Ont. C A N A D A.

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

«Парадзь, дарагое «Сэрцайка», што мне рабіць», — так непасрэдна звяртаецца Валя з Нова-Сольскага павета.

Жыла я на вёсцы, на Беларусі — піша далей Валя, — змалку, з дзіцячых гадоў сябравала з хлопцам — Лёняй. З часам, калі мы сталі падрастаць, нашае дзіцячае сяброўства пераўтваралася ў нейкую глыбокую дружбу, якая неўзабаве перайшла ў каханне. Здавалася нам, што няма на свеце такой сілы, якая-б разлучыла нас. Кахалі мы адзін аднаго вельмі моцна.

Лёню забралі ў салдаты, і я засталася толькі з сястрою (бацькоў у нас няма). Наша дружба з Лёняй не парвалася, ён больш, як два гады пісаў лісты...

Але ў жыцці бываюць розныя нечаканасці. Сястра мая вырашыла пераехаць у Польшчу. Напісала я аб гэтым Лёні, ён вельмі пакрыўдзіўся на мяне, што я пастанавіла разам з сястрою пераехаць і папрасіў, каб не ехала, а засталася на месцы і чакала на яго. Калі я вырашыла застацца — тады ізноў сястра на мяне абурылася. І вось, першага чэрвеня, мы ад'ехалі з БССР. Калі прыехалі сюды — тады я адразу напісала да Лёні ліст. Гэтак мы перапісваліся з ім аж да апошніх хвілін. Нядаўна Лёня закончыў службу, вярнуўся дамоў і піша, каб я прыязджала да яго. Не ведаю, што рабіць, як вырашыць гэтую справу. Адно толькі ведаю — не магу сабе ўявіць жыцця без Лёні, мабыць не спаткаю такога чалавека, якога-б так пакахала як Лёню.

Звяртаюся да цябе за парадай, «Сэрцайка».

Валя
з Нова-Сольскага павета

Дарагая Валя! Спачуваем Табе, бо такі-ж знаходзішся Ты ў вельмі складаных абставінах.

Трэба перш за ўсё пастанавіць: ці хочаш вярнуцца да Лёні, ці застацца з сястрою.

Пачуцці Твае і імкненні моцна накіраваны на асобу Лёні. Гэта зусім зразумела, бо вядома для каханага чалавека людзі пакідаюць багацці, сем'і, асяроддзі. Каханне не ведае межаў.

Калі без Лёні не можаш жыць, Ты павінна звярнуцца ў Савецкае Пасольства ў Варшаву, і прадставіць як след сваю справу і прасіць дазволу вярнуцца ў БССР. Але перш за ўсё твой хлапец — Лёня павінен старацца са свайго боку зрабіць запатрабаванне — «вызаў» Табе, удакладняючы, што Ты яму самая блізкая асоба.

СЭРЦАЙКА

У Кузаве сарганізавана драматычны гуртак

У канцы мінулага года ў вёсцы Кузава, ля Чарэмхі па ініцыятыве Уладзіміра Сідарука моладзь сарганізавала 12 асабовы драматычны гуртак.

Не маючы пад рукой беларускага рэпертуару, моладзь апрацавала польскую п'есу «Справа учцівасці». У мінулую нядзелю жыхары вёскі Кузава аглядалі першую пастаноўку ў выкананні гэтага маладога калектыву.

Віншаванні

Удзельнікам хору, Яўгеню Матвеюку і Ніне з дому Салавей сардэчныя віншаванні з выпадку шлюбу, які адбыўся 26.I.1958 г. складае ад імя культурнай камісіі пры ГП БГ-КТ К. Сідаровіч.

* * *

Дарагім сябрам і ўдзельнікам нашага калектыву — Ніне Салавей і Яўгеню Матвеюку, з выпадку шлюбу, сардэчныя віншаванні і пажаданні шчасця на новым шляху жыцця, складае ўвесь беларускі харавы калектыў у Беластоку.

Беларускія кніжкі

Сіўко «Буквар» стар. 128 цана 2.55 зл.

М. Багдановіч «Выбраныя творы» стар. 347. цана 5.30

Я Купала «Выбраныя творы» стар 942. цана 17.75 зл

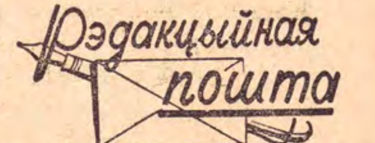
Гэтыя кніжкі можна выпісаць па адрасу:
Białystok, «Dom Książki», ul. Kilińskiego 10

К 58-1

Радасныя весткі

У беларускай вёсцы Сухінічы знаходзіцца бібліятэчны пункт, якім кіруе Алёша Тур. Ужо ёсць у ім крыху і беларускіх кніжак, якіх раней амаль ніхто не чытаў. Аднак дзякуючы Алёшы Туру, які шчыра прапагуе беларускае друкаванае слова, гэтыя кніжкі набываюць папулярнасць у Сухінічах. Знайшліся ўжо сталыя чытачы беларускай літаратуры, як: — Трахім Тур, Валодзя Сакалоўскі, Кастусь Малішоўскі, Іван Усцілко, Вера Малішоўская і інш.

Валодзя ШЛЮЛЬКО
Сухінічы
Сакольскі павет

М. Б — з Вашых вершаў заквапіфікавалі да друку наступныя «Надзея» і «Чаму-ж так мне кепска». Паэмы «Апавяданне дзеда Уласа» і «Думкі» безумоўна маюць пэўную літаратурную вартасць, але выкарыстаць іх у нашым тыднёвіку не зможам (мала месца). Іншыя вершы, на наш погляд, недапрацаваны і патрабуюць добрага шліфу.

П. В. — Верш «Калялы, Каляды ..» слабы, не надрукуем. Пішыце да нас прозай і падавайце свой адрас.

М-МЕ НІНА РАСА, Парыж, Францыя. Дзякуем за ліст і пажаданні.

А. М. — Вашы вершы «Выбары», «Прайшло свята», слабыя, друкаваць не будзем. Верш аб школе таксама слабы. Аб Вашай школе мы ўжо нядаўна пісалі.

В. О. — Верш «Наш шлях» слабы, друкаваць не будзем.

У. Ш. — Верш «Рады», слабы, друкаваць не будзем. Пераклад верша Ленартовіча «Каліна», добры, будзем друкаваць.

Я. М. — Верш «Маладзёж» будзем друкаваць.

ПАВАЛ РУДНІЦКІ — Апавяданне «Місеявы ўспаміны» будзем друкаваць. Жадаем далейшых поспехаў

Выбарчыя справы

Сабраліся нашы хлопцы ў вясковай школе, каб пагутарыць аб выбарчых справах.

— Што-ж гэта робіцца ў нас — не магу сабе ўявіць, усяго 10 працэнтаў насельніцтва спраўдзіла выбарчы спісак. Давайце супольна абмяркуем, што зрабіць, каб выбары прайшлі, як кажуць, у сту працэнтах — звярнуўся да прысутных старшыня ячэйкі сялянскай моладзі.

— Каб выбары адбываліся вечарам—тады-б можна бясплатны кіносеанс зрабіць — сказаў Антошка.

— Даць па чарцы самагонкі, то і хворы прыбяжыць у выбарчы ўчастак — падказаў Трахім.

— Як што прыдумаць — то цікавае, інакш людзі не прыдуць — дадаў Вацук.

— Трасца на яго! Так далёка не даедзем, выбары павінны праходзіць па-цвярозаму, свядома, адзначыў старшыня. У той час адчыніліся дзверы і ўвайшлі — бабка Малання, дзед Максім і дзед Антып.

— Па якой справе грамадзяне? Сход у нас закрыты — папярэдзіў старшыня ўваходзячых.

— Сапраўды закрыты? А дзверы то, адчыненыя былі-ж — іранічна заўважыў дзед Максім, абапіраючыся на сукаватую палку.

— Мае-ж вы саколікі, унучанькі, не выйдзеце вы з гэтага закрытага схода пакуль не адкрыецеся перад намі. Старшыня скрывіўся, быццам яму зуб забалеў.

— Засядацелі, падрыхтуйцеся якары падымаць і адшвартоўваць. Прыдзецца вёску прачасаць і баб пазбіраць — закамандаваў дзед Антып, былы марак з крэйсера «Быстры».

— Выбачайце, у нас адбываецца сход — сказаў Вацук.

— А ты цішэй, Вацук — спахапілася бабка Малання — твая маці — мая ўнучка. Збірайся вось, ды ідзі маці паклічаш, потым Марыю, што жыве каля выгана, Сцешу — унучку, Пелагею, маю свякроў, Аляксандру — маю дваюрадную сястру, Вольгу — старэйшую дачку і Наталлю — малодшую. Вацуку абавязкова трэ' было даць трох дапаможнікаў — сам не здолеў-бы абыйсці ўсіх сваякоў бабкі Маланні.

Пасля таго дзед Максім стаў называць сваіх сваякоў. Успомніўшы ўсіх, на заканчэнне сказаў: « цягніце іх, мы ім тут пра выбары скажам».

— Адкуль вы ведаеце, што мы сабраліся па справе выбараў? — з цікаўнасцю перапытаў старшыня.

— Закончыць пабочныя размовы, узняць вымпел, поўным ходам, наперад! Мужык — крэйсер, а жанчына — руль. Куды руль павярнецца, туды і крэйсер нясецца, — рэзка, як-бы каманду падаючы, прамовіў дзед Антып.

Як далей пайшлі справы — не ведаю, не расказвалі мне, ано ведаю, што ў 10 гадзін раніцы выбары ў вёсцы закончыліся. Адзін толькі Якім, якога конь капытам выцяў, галасаваў у хаце.

Аказваецца, што ў нашым грамадскім жыцці і старэйшыя таксама адыгрываюць нямалую ролю.

Дзядзька Лявонь
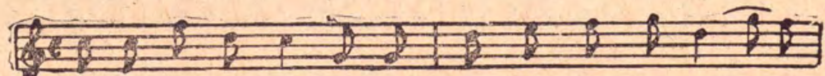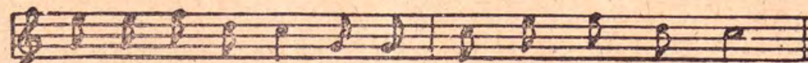

Без слоў

Бацька цыгана

— Цыгане, твайго бацьку злавілі!
— Дзе?
— У каморы.
— Вось дзіва! У каморы кожнага зловіш! А вы яго ў поле пусціце, ды тады лавіце!

Rabina — rabinaczka

1. Rabina-rabinačka,
Rabina maja! *)
Čamu ty, rabinačka
Rana atćwiła?

2. Dziaŭčyna-dziaŭčynačka,
Dziaŭčyna maja!
Čamu ty, dziaŭčynačka,
Zasmuciłasia?

3. Oj, nia ŭ tuju poračku
Na świet ja pryšła.
Maci, nie padumaŭšy,
Zamuž addała.

4. Dy u tuju wiosačku,
Nie ŭ wiadomuju,
Ŭ čužuju siamieječku
Nie ŭ wiasiołuju.

5. Dalniaja staronačka
Biaz wietru sušyć.
Nia rodny tatulečka
Biez winy žuryć.

6. Wo-j žywu hadoček ja
Žywu i druhi,
A na treccim hodziku
Zanudziłasia,

7. K mamačce u hościk
Zachaciełasia,
Pa rodnym tatulečku
Zatužyłasia

8. Abiarnusia ptušečkaj
Šeraj ziaziulaj
Palatu ja mołada
K mamačce swajej

9. Oj padu, oj siadu ja
Ŭ wišniowym sadu!
Zapiaju tam piesieńku
Žałasnu swaju

10. Ja dumała, dumała,
Što mamačka śpić,
Ažno maja mamačka
U sianioch stajić,

11. Dy budzić niawiestačak
«Łastački maje!
«Pasłuchajcie ptušečku,
«Što ŭ sadzie piaje

12. «Što heta za ptušečka
«Žałasna piaje?
«Atkul heta ptušečka
«Pryčyty biare?

*) Zamiest pracialu apošniaha składa u druhim radočku kožnaj zwarotki dwumia liknimi notkami, piajuć pad hetymi dwumia notkami cito chore—«hej!»

Растлумачыла

Аднойчы Ліда прыйшла са школы моцна ўсхваляваная.

— Мамачка — крычыць ужо з парога — наш настаўнік сёння расказаў штосьці вельмі цікавае.

— А што-ж ён вам расказаў? — перапытала маці.

— Настаўнік расказаў, як наша зямля кружыцца навокал Сонца.

— Хлусня, ён так расказваў, бо яму за гэта грошы плацяць. Падумай толькі, каб Зямля сапраўды круцілася — то з нашага калодзежа вада вылілася-б.

На пошце

— Ваш ліст цяжкі, — трэба яшчэ дзве маркі прыклеіць.

— Ну, паночку, тады ён будзе яшчэ цяжэйшы.

ЭПІГРАМА

КРЫКЛІВЫ

— Не аддам ім збожжа і мяса, —
Ён крыкнуў на сходзе басам.

ВІКТАР СЦЯПАНЮК
Павілавічы

АГАФОН АБРОТКА ПРЫПАМІНАЕ

Словы — ВІНЦУК ГРАБОВІЧ

Рысункі — АГЛАЯ АРТЫСЕВІЧ

Малады ты ці стары
Сёння йдзі на ВЫБАРЫ!
Каб аб гэтым кожны ведаў—
Сам спяшай, і клікч суседаў.

Ужо Мірон паклікаў Галю,
Міхасёк вядзе Наталю —
Хведар з Любаю іх гоніць.
(Вельмі-ж брыдка ПРАВАРОНІЦЬ).

На бялюсенькім снягу,
Паставалі ўсе ў чаргу.
Чуці знізу і згары:
Дружна выграць выбары!

Йдуць да урны дзядзькі, цёты,
ГАЛАСУЮЦЬ усе з ахвотай.
Сёння ў нас вялікае свята
ВЫБІРАЕМ КАНДЫДАТАЎ!

УЛ. ГАЙДУК

Марыся

Ой, донька Марыся
У дзядзькі Сцяпана,
Ой і ганарыўся
Донькаю каханай.

Бо ці затанцуе,
Ці то ўсміхнецца,
Усіх ачаруе,
Усё так ёй кладзецца.

Ой, Марыся, кветка,
Умееш танцаваці,
Але ў поле рэдка
Ходзіш працаваці.

Па забаве спіш ты,
Маці абед варыць.
Ціхенька ступае,
Скваркі доньцы скварыць.

Спіць Марыся цудна,
Пад поўдзень бярэцца.
Сяброўка Параска
У вакно смяецца.

Гэй, Параска, цішэй
— Маці адазвецца —
Бо шчэ доньку збудзіш
Шчэ возьме й прачнецца

Ужо і па-палудні,
Ідуць бульбу садзіці
Пайшла сама маці,
Няможна будзіці!

А Марыся ўстала,
Села на краваці
І кусіска сала
Стала аплятаці.

Садзіць маці бульбу,
Ад працы аж прэе,
Ды думае з болем:
Мо' донька хварэе?

Штось — думае маці —
Донька нездарова,
Трэба ратаваці,
Патрэбна замова

Мо' святой вадою
Доньку пакрапіці,
Каб злое й ліхое
Ад яе «адбіці»?

Ой, цётка, настрой
Як чары адбіці —
Трэба вашу доньку
Кіем «пасвянціці».